Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the ima-ges to determine what is correct.

GÖTEBORGS UNIVERSITET

IDUN

ILLUSTRERAD TIDNING FÖR KVINNAN OCH HEMMET

LÖRDAGEN DEN 20 JUNI 1903 N:R 25 (860)

H. M:T KONUNGEN I SITTANDE KONSELJ. HOFFOTOGRAF A. BLOMBERG FOTO.

I KONSELJEN.

VI HA i dag nöjet att pryda vår första sida med en bild, som torde kunna påräkna våra läsares lifliga intresse: h. m:t konungen i sittande konselj, omgifven af samtliga sina nuvarande rådgifvare. Den vackra bilden togs strax före h. m:ts afresa till Sofiero de sista dagarna i maj i konseljrummet å kungl. slottet af Iduns för ändamålet särskildt tillkallade fotograf, hoffotografen A. Blomberg. Sedan konungen nu efter sin återkomst från Skåne granskat och godkänt bilden, har Idun på därom gjord framställning erhållit tillstånd att i sina spalter reproducera densamma, och är det denna reproduktion af konungen och hans nuvarande råd, som våra läsare återfinna här ofvan.

Det väldiga konseljbordet med sin prydligt uppställda bokrad af lageditioner och författningar i midten har haft många ministärer församlade kring sin skifva och många för landet viktiga propositioner ha där fått sin slutgiltiga form, innan de aflåtits till parlamentshuset på Riddarholmen. Det nuvarande rådet är en ny länk i ministärens alltjämt växande kedja, en länk, som nästa politiska väderskifte åter skall förvandla till den näst yttersta.

De olika personerna, räknade från vänster till höger, äro följande: civilministern Hj. G. Westring, statsministern excellensen E. G. Boström, h. m:t konungen, sjöministern Louis Palander, krigsministern J. E. Crusebjörn, justitieministern Ossian Berger, utrikesministern excellensen C. H. T. A. Lagerheim, konsultativa statsrådet K. S. Husberg, landtbruksministern A. T. Odelberg, konsultativa statsrådet J. O. Ramstedt, finansministern E. F. W. Meyer och ecklesiastikministern C. von Friesen.

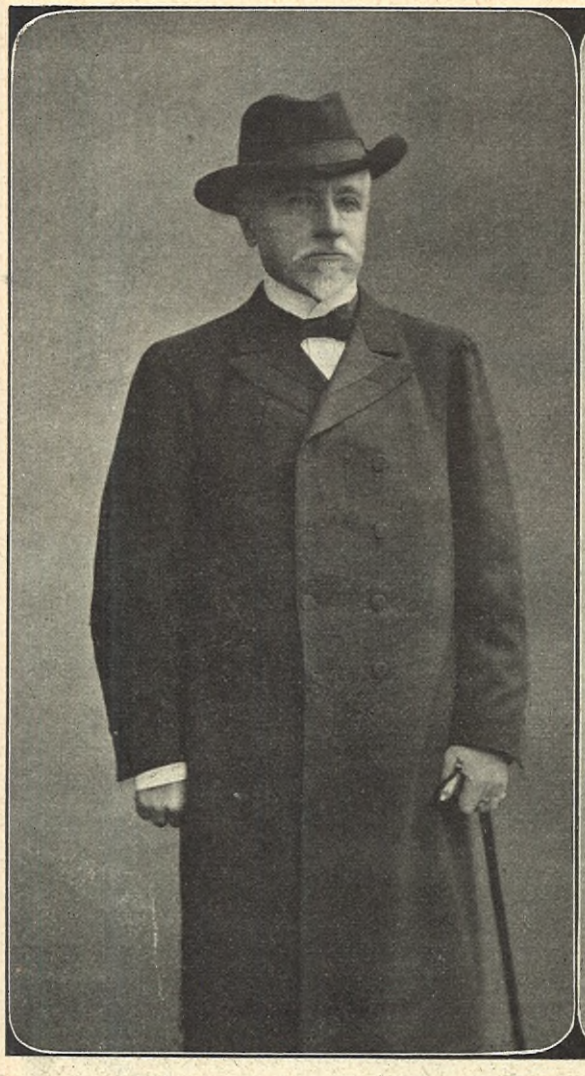

GREFVE CARL TROLLE-BONDE.

GREFVINNAN EVA TROLLE-BONDE.

TROLLEHOLM OCH DESS INNEHAFVARE, GREFVE CARL TROLLE-BONDE.

TROLLEHOLM, det forna Eriksholm, är beläget i Malmöhus län, $2^1/_2$ mil norr om Lund. Det är ett af Skånes ansenligaste, äldsta och på historiska minnen rikaste gods. Höga bokskogar omgifva gården åt alla sidor och bilda en präktig bakgrund åt det vackra, imponerande slottet, som är byggdt på en liten kulle och mäktigt reser sina fem runda torn högt öfver skogarnas gröna kronor. Tätt intill slottet går en numera upprensad, bred vallgraf, och det hela gör intryck af en riddarborg från medeltiden.

På Trolleholm har nyligen firats en dag af festlig glädje, då innehafvaren, grefve Carl Trolle-Bonde den 16 dennes fyllde 60 år. Denna dag högtidlighölls å Trolleholm på flere sätt, dels i familje- och vänkretsen, dels genom fest för gårdens tjänare, hvarvid äfven ett 20-tal af Patriotiska sällskapets medaljer för långvarig och trogen tjänst utdelades bland tjänarskaran. En rik hyllning kom grefve Trolle-Bonde till del från åtskilliga håll.

Få jorddrottar i vårt land ha väl också gjort sig förtjänta af sina underlydandes aktning, tillgifvenhet och tacksamhet i så hög grad som grefve Trolle-Bonde. Sedan han år 1886 blef innehafvare af detta storartade gods, har han varit och är alltjämt oaflåtligt verksam för dess förbättring och utveckling i alla afseenden och har ständigt bemödat sig att höja sina underhafvandes välstånd.

Eriksholms säkert kända historia går tillbaka till år 1538, då danska riksrådet Tage Thott genom arf och köp till ett helt förenade flere hemman, bebyggde hufvudgården och sålunda grundade det betydande godset. Hans son, Otto Tagesson Thott, utvidgade godset genom köp och byten. Han var i ett kort äktenskap förenad med den efter mannens död genom sin trofasta kärlek till Erika Lange så ryktbara Sophia Brahe. Hon bebodde i många år Eriksholm och skref där sina berömda skaldestycken.

Hennes son, Tage Ottoson Thott, innehade Eriksholm i 70 år. Han var på sin tid Skånes rikaste och mäktigaste man, innehade ensamt i Skåne ej mindre än 14 egendomar och kallades också för »Skånske kungen». Eriksholm, som alltid utgjorde hans käraste vistelseort, blef af honom betydligt utvidgadt. Hans yngste sonson Tage Thott, som vid arfsskiftet erhållit Eriksholm, öfvergick under kriget 1676—1679 till Danmarks sida och svenskarne inlade då en liten besättning i hans borg. Eriksholms slott blef då af danskarne intaget och till större delen afbrändt år 1678. Det stod sedan öfver ett halft sekel som ruin.

Tage Thott, som efter fredsslutet 1679 ej längre trifdes i Sverige, sålde år 1680 Eriksholms gård och gods till fru Hille Trolle, född Rosenkrands. Genom henne kom godset således in i Trollesläkten, dit det sedan hörde i öfver hundra år. Den förnämsta ägaren inom Trollesläkten var öfverstelöjtnanten Fredrik Trolle. Under hans tid förändrades namnet Eriksholm till Trolleholm, och den gamla borgen återuppbygdes år 1760. Genom hans testamente utvidgades Trolleholm, så att det fick sin nuvarande omfattning, och efter hans död tillföll det hans äldsta dotter, Wivika Trolle, gift med riksrådet, grefve Gustaf Bonde.

Trolleholm blef då fideikommiss inom Bondesläkten, och i enlighet med Fredrik Trolles testamente kallar sig fideikommissinnehafvaren Trolle-Bonde och förenar med Bondevapnet äfven det Trolleska. Riksrådinnan Wivika Trolle-Bonde tillbragte efter sin mans och sin fars död många år på Trolleholm, där hon gjorde sig aktad och älskad genom sitt förstånd och sin stora välgörenhet. Hennes sonson, den »blinde» excellensen, grefve Gustaf Trolle-Bonde, känd såsom konstsamlare och mecenat, ärfde år 1806 efter henne Trolleholm. Han omskapade och förbättrade godsets jordbruk och administration och arbetade med ifver på att höja dess välmåga.

I ännu högre grad har den nuvarande innehafvaren befordrat godsets utveckling. Det vidsträckta fideikommisset, som omfattar 16,000 tld., har genom hans kraftiga åtgärder så förbättrats, att det nu lämnar dubbla afkastningen mot då han mottog det. Där pågår en oaflåtlig byggnadsverksamhet vid de talrika arrendegårdarna, vägar anläggas, hela godset har dränerats, de stora skogarna skötas på ett utmärkt sätt, trädgården kring slottet har betydligt utvidgats och förskönats, och på alla områden går utvecklingen raskt framåt, tack vare grefve Trolle Bondes ordnande förmåga och beundransvärda energi.

Efter riksrådinnan Wivika Trolle-Bondes död stod Trolleholms slott under 80 års tid öde eller blott tidtals bebodt. Då därför den nuvarande innehafvaren beslöt att med sin familj på allvar bosätta sig på Trolleholm, befanns slottet mycket förfallet och en restaurering nödvändig. Grefve Trolle-Bonde lät det då undergå en grundlig ombyggnad och gaf så slottet dess nuvarande utseende. Denna ombyggnad, som utfördes under ledning af en af nordens förnämste arkitekter, kammarherre Meldahl, återgaf borgen den stil, i hvilken den ursprungligen var byggd, eller gammal dansk herrgårdsstil, och lyckades så väl, att väl högst få herresäten i vårt land kunna förete en så stilenligt harmonisk, på en gång storartad och vacker hufvudbyggnad som Trolleholm.

Om slottets utseende och omfång samt delvis om dess inredning ge våra bilder en god föreställning. Utom källarvåningen finnas fyra våningar, af hvilka den tredje är något litet framspringande. Byggnadens yttre har gjorts så omväxlande och tilltalande som möjligt genom uthuggna bågar, gafvelutsprång, gesimser, karnapper af ek samt flere vapen huggna i sandsten, som till minne af forna ägare insatts i murarna.

Hvad slottets inre beträffar, så harmonierar det med dess yttre, på samma gång som hvarje fordran på bekvämlighet blifvit tillfredsställd. Sällskapsrummen med sina lofttak, panelningar och öppna spislar, öfver hvilka tänkespråk äro anbragta, sina gamla gyllenläderstapeter och många värdefulla antika prydnadsföremål vittna om god smak och göra ett på samma gång elegant och hemtrefligt intryck.

Bland konstföremålen i slottet förtjänar särskildt att framhållas en gammal dyrbar

Hvilket munvatten skall man använda? Intyg: »Den bekantskap jag gjort med AZYMOL, har varit uteslutande angenäm och vill jag särskildt framhålla dess utomordentligt angenäma och uppfriskande smak samt dess förmåga att upplösa fett- och slemartade beläggningar å tänder och slemhinna; och uppfyller AZYMOL de fordringar man ställer på ett det bästa munvatten och kan sålunda med allt skäl rekommenderas.

Stockholm den 22 nov. 1899.

Henrik Welin,
legitimerad tandläkare.
Lärare vid Karol. instit. Tandläkareinstitution.

MELLINS FOOD ***af Läkarekåren erkändt bästa näringsmedel för barn och sjuka.***
Finnes på Apoteken samt hos Specerihandlarne.
PROF gratis och franco från Axel Lennstrand, GEFLE.

gobelin, som förut tillhört den nuvarande grefvinnans far, generalen, friherre A. G. Leijonhufvud. Denna gobelin tillhör den berömda sviten »Månaderna», som efter flamländska förebilder från 1530-talet omkring år 1700 väfdes å den af Colbert grundlagda gobelinfabriken i Paris. Ehuru ungefär 200 år förflutit sedan den väfdes, äro färgerna synnerligen klara och utomordentligt väl bibehållna. Utom den å Trolleholm befintliga, som föreställer månaden januari, finnes af svitens tolf gobeliner blott en till i Sverige. I slottet finnas ock en hel del familjeporträtt och taflor af gamla mästare.

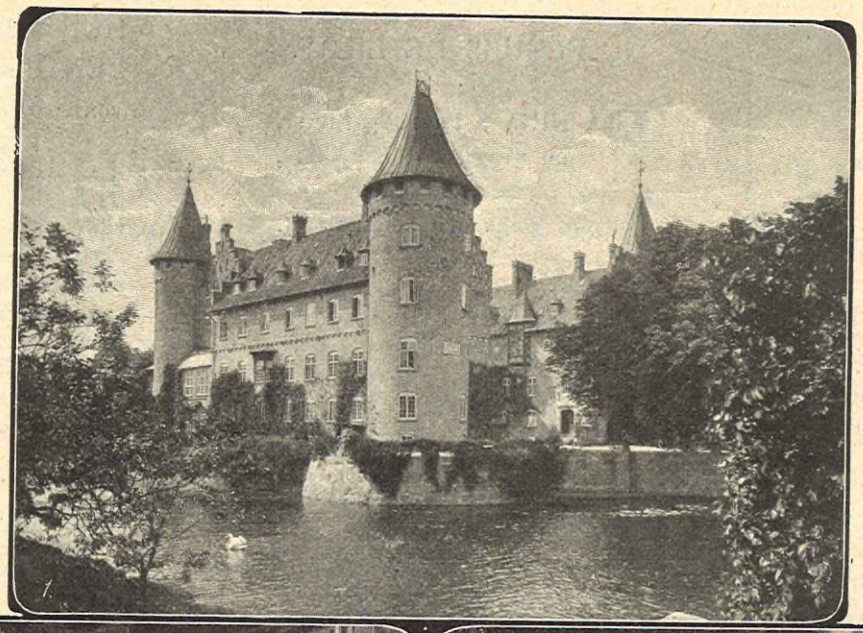

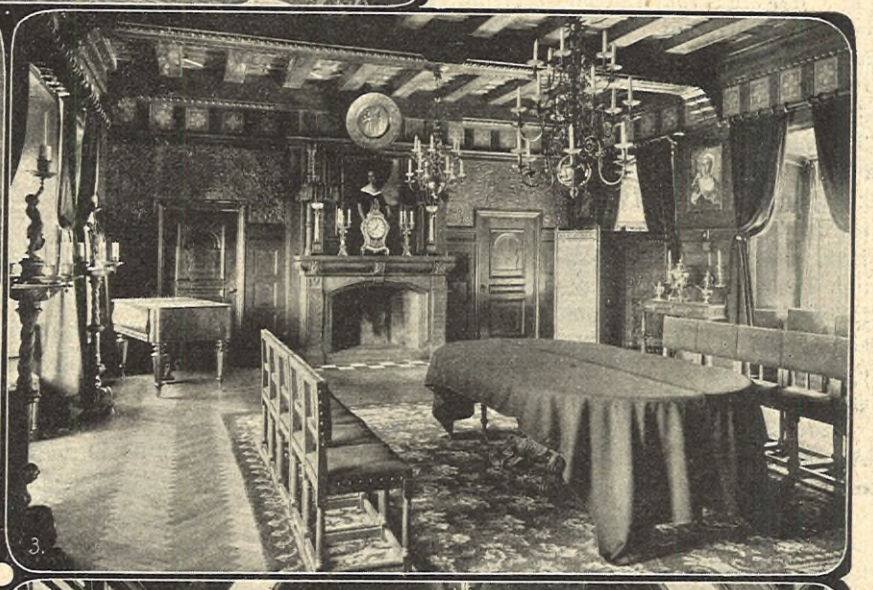

BILDER FRÅN TROLLEHOLM. LINA JONN FOTO. 1. SLOTTET FRÅN SYDOST. 2. SALONGEN.

Det allra mest anmärkningsvärda i hela slottet är dock biblioteket, som är ett af de största enskilda i riket, och af den nuvarande fideikommissinnehafvaren grundats och samlats. Det upptager ej mindre än fem rum, hvaraf det största når från och med tredje våningen ända upp till takåsen och är försedt med gallerier. Genom denna anordning har biblioteket fått en särdeles praktisk inredning, så att man med blotta handen kan nå hvilken som helst af dess böcker. Biblioteket innehåller nu omkring 40,000 band, hvaribland många af högt värde. Grefve Trolle-Bonde är lifligt intresserad af sitt bibliotek och utöfvar själf litterär verksamhet. Sedan år 1867 är grefve Trolle-Bonde gift med friherrinnan Eva Leijonhufvud. Af deras elfva barn, fem söner och sex döttrar, äro flere gifta, och på högtidsdagen den 16 juni hade grefven och grefvinnan Trolle-Bonde glädjen att se sig omgifna af en lycklig krets barn och barnbarn.

BEATRICE BÆCKLUND.

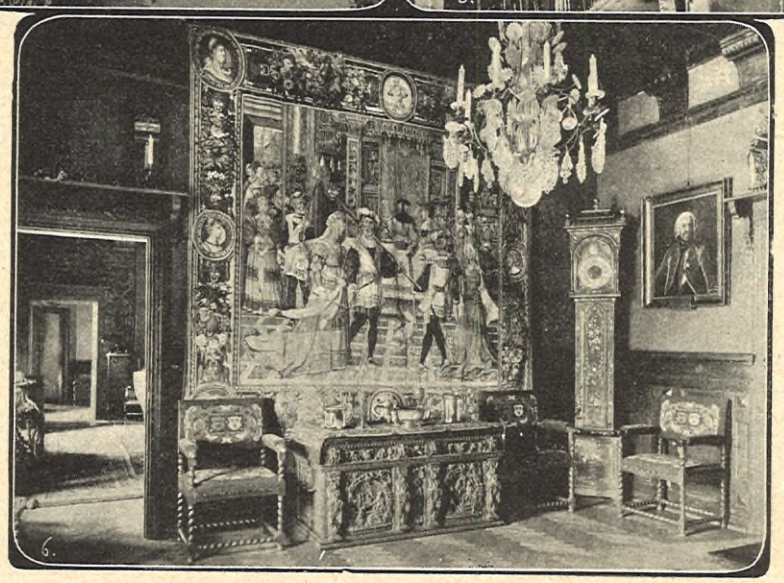

3. MATSALEN. 4. GREFVENS SKRIFRUM. 5. BIBLIOTEKET. 6. GOBELINRUMMET.

Kvartals- och halfårsprenumeranter

torde godhetsfullt beakta, att ny prenumeration nu omedelbart måste verkställas, på det att intet afbrott i tidningens regelbundna expedition må äga rum. Halfårsprenumeranter juli—december erinras jämväl om den fördel, som beredes dem, i det de för det låga priset 3 kronor också erhålla *Iduns i litterärt och konstnärligt hänseende utomordentligt intressanta julnummer.* Prenumerera därför utan uppskof!

Enligt referat af meddelande från Svenska Tandläkaresällskapets kommitté för undersökning af gängse antiseptiska munvatten på Internationella Tandläkarekongressen i Stockholm den 15 Aug. 1902 är

STOMATOL

ovedersägligen det munvatten, som bäst uppfyller de fordringar medicinen och tandhygienen ställa på ett bakteriedödande och sjukdomsförekommande preparat för tändernas och munnens vård.

STOMATOLFABRIKEN, Stockholm.
H. M. Konungens Hofleverantör.

EN NY KVINNOFÖRENING.

FREDRIKA-BREMER-FÖRBUNDET hade här om aftonen inbjudit kvinnliga kontors- och butikbiträden i hufvudstaden till ett möte å Arbetareinstitutets lokal för att diskutera frågan om bildandet af en förening för biträden inom handelsbranchen. Mellan 200 á 300 personer hade infunnit sig, och intresset syntes mycket lifligt.

Mötet inleddes af professorskan Agda Montelius, hvilken nämnde några ord om Fredrika Bremers lifsgärning, och framhöll den tack, den svenska kvinnan var skyldig henne. Hon framhöll vidare, hurusom kvinnan i allt borde söka hålla sig till rättfärdigheten, och att det ej berodde så mycket på, hvad kvinnan gör, som på hvad hon är.

Hon lämnade sedan ordet åt fröken Gertrud Adelborg, hvilken redogjorde för den utredning, som verkställts af Fr.-Br.-förbundet med bidrag från Lorénska fonden angående löne- och andra förhållanden inom yrket och för hvars resultat Idun redogjorde redan i n:r 4 för i år.

Redan vid ett möte, som afhölls sistlidna januari, väcktes frågan om en förenings bildande. Sedermera har förbundet konfererat med en del biträden, och dessa ha tillsatt en kommitté, bestående af fröknarna Karin Dahlberg (bankbiträde), Edith Myrin (kontors-), Selma Björklund (butik-), Alice Persson (kassörska), och Hedvig Thorsson (föreståndarska). Denna kommitté har nu gjort ett uttalande om, hvad den ansåg borde blifva målet för en dylik förenings sträfvanden: att verka för att höja kåren i andligt och socialt hänseende, lifva dess solidaritetskänsla, söka skaffa bättre ekonomiska villkor. Genom samkväm, å hvilka skulle förekomma sång, musik och föredrag, skulle man roa medlemmarna, diskussioner skulle anordnas samt äfvenså kurser i ämnen, som särskildt kunde vara af nytta för kåren. Så snart som möjligt borde man söka få till stånd en egen lokal samt ett hem för unga kvinnor, hvilka ej hade familjer i Stockholm. Den blifvande föreningens styrelse skulle äfven fungera som platsanskaffningsbyrå, mottaga anmälningar samt förmedla med principalerna. Afgiften bestämdes till 1 kr. vid inträdet och 4 kr. om året, hvilka finge erläggas kvartalsvis. Efter någon debatt valdes till interimsstyrelse de förutnämnda fem kommittéledamöterna.

Sedan ordf. önskat den nybildade föreningen lycka och glädje och gagn af det arbete, den kunde bli i tillfälle att uträtta, afslöts mötet.

Ett 60-tal ledamöter hade under aftonens lopp inskrifvit sig i föreningen.

FLEURS DE LILAS.

PÅ MINA hvita rullgardiner,
som draget rör emellanåt,
den heta junisolen skiner
i all sin glans och sommarstråt.

Här inne är det svalt i rummet,
dit gatans buller dämpadt når,
men flugans surr blir klart förnummet,
när hon mot tak och väggar slår.

Men ur min dröm hon ej mig väcker:
en fluga ingen sommar gör,
och jag kan drömma, vintern täcker
med drifvor gatan nedanför.

Jag drömma kan, att stormen sopar
med silfverkvast min trottoar,
att ingen gök i skogen ropar
och får af andra gökar svar.

Jag glömmer sommaren, som smyger
sin blomsterkrans kring flod och mark,
och därför pennan rastlöst flyger
i rytm hän öfver hvita ark.

Det finns ju ingenting, som lockar,
när snöhvit rullgardin är fälld,
och du kan glömma, hur man plockar
vildrosor i en djupgrön däld.

Men plötsligt på min dörr det ringer,
och när jag ut att öppna går,
och rigeln bort för fingret springer,
den glömda i tamburen står.

Fru Sommar själf! Ur mjuka händer
ett fång jag af syréner tar,
som stänkts af dagg på skärgårdsstränder
och ha sin doft af morgon kvar.

Med hvit syrén har hatten smyckats,
syréner i sitt skärp hon bär,
och när hon ler åt, att hon lyckats,
en hvit syrén mig syns hon är.

Hvad tjänar då att längre dikta
med bläckstreck på ett pappersark,
när under blomster, hvilka svikta,
står sommarn rosig, ljuf och stark?

Nej, mot din barm, du länge svunna,
mitt hufvud lägger jag till ro
och ber, att himlen vill oss unna
ett skogsomsusadt fågelbo!

DANIEL FALLSTRÖM.

HUR DET KAN GÅ. SKISS AF HELLEN LINDGREN.

(FORTS. O. SLUT FR. FÖREG. N:R)

HÄROM dagen voro vi ute och promenerade på förmiddagen i det vackra vårvädret, det var mycket folk ute, Greta hade ny vårtoalett och var själf idel solsken. Vi hade mött mycket bekanta, hvilket för vårtoalettens skull var mycket fördelaktigt för lynnet. Då ville det sig icke bättre än att vi i ett gathörn skulle träffa på en stackars linkande usling med blott ett ben, som stod och tiggde slantar. Greta är alltid god mot fattiga. Härtill kom, att gossen var vacker, såg nästan ut som en italienare med stora blixtrande ögon. Hon drog fram en pung af utsökt virkadt arbete och gaf honom en rundlig allmosa. »Stackars gosse, stackars gosse,» sade hon gång på gång, »å, ett sådant elände! Nej, om jag vore sådan, skulle jag inte för något pris vilja lefva. Tänk du» — hon vände sig till mig — »att inte kunna duga till någonting, inte kunna springa, röra sig, dansa eller någonting. Men hvarför blir du alldeles röd? Kors, aldrig har jag sett så tokigt, stora karlen rodnar som en flicka.» Det var, som om hon hade trott, att gossen var döf, därför att han var krympling. Hans ögon hade svartnat af harm, medan hon talade, han hade gjort en gest som för att ge tillbaka silfverkronan. Och jag, som nästan aldrig brukar rodna, kände, hur jag inför hans blick blef blodröd öfver hela ansiktet af skam och vrede. O, du ogrannlagenhet, du den mest gåtfulla af mänsklighetens lyten! Att icke kunna föreställa sig, hvad orden ha för verkan, att tala med människorna, som om de vore träklossar, att sticka som med knappnålar i människohjärtan utan att veta af det ringaste, hvilken underbar okänslighet! Jag har många gånger önskat mig någon af denna själsdöfhet, när jag tydligt märker, att jag pinas mera af andras små förtreter än de själfva göra.

— — —

Håller jag på att bli småkitslig? Jag kan icke förmå mig att föreslå brorskål med häradshöfdingen. Det nästan roar mig, att våra bekanta se helt förvånade ut, när vi kalla hvarandra ni, och de veta, att han är så godt som daglig gäst här i huset. Och det roar mig också att se, hur Greta våndas för att komma fram med förslaget, när jag nu inte tycks begripa någonting. Åhja, visa nu mod, du lilla pultron, för en gång, den duktigheten kan du ha för din vänskaps skull för din gunstling. Fram i elden bara, mitt vackra barn, du skall en gång få en aflägsen aning om, hur det går till i krig här i världen, och det skall göra dig godt. Hvad fruktar du för: en sky på min panna, några ögonblicks förlägenhet, neka gör jag inte, ohöflig är jag inte. Visa nu, att du kan lida en smula för din . . . Hvad var det för ett ord, jag höll på att säga. Jag har inte rätt till sådana misstankar, och här sitter jag och håller bokföring om futtigheter, värdiga en skvallersyster på ett kafferep.

— — —

Min häftighet är icke blott obehaglig för mig själf och andra — den är komisk. Om en droskkusk bedrar mig på taxan, går jag på, som om jag lidit den blodigaste förolämpning. Efteråt vill jag slå mig själf. Men jag kan inte säga, att jag kämpar emot den, ty det kan jag inte, jag kan bara hata den och förakta mig själf. Medan anfallet varar, finns icke den svagaste hågkomst af alla goda föresatser. Bästa botemedlet vore, om jag

Eva Hellman & C:o, Drottninggatan 68. Et. 1886.
HUSHÅLLSSKOLA, rek. sin omsorgsfulla undervisning i matlagning, desserträtter, finbakning m. m. 3 mån. elevkurs. Prosp. och Upplysn. fritt.
MATSALAR, särsk. för damer, som följd af centralt läge, godt och rikligt bord, låga priser och därtill rabattkuponger, bland stadens mest besökta.
CAFÉ & BUFFÉ, öppet till 11 e. m. Frukost-, lunch-, supé- o. kaffeservering. Tårtor, bakelser, kaffebröd från eget bageri serv. o. säljes här.

kunde ha en spegel framför mig som härom kvällen på restaurangen, där jag väsnades med en kypare, som faktiskt för tredje gången försökte att lura mig på växelpängar och räkningen. Men när jag blickade upp och såg mitt eget ansikte i spegeln, tystnade jag midt i meningen och alldeles naivt kom jag att utropa: nej, men se så jag ser ut! Mina goda vänner vid bordet skrattade som galningar, och jag fick själf lof att skratta med. Och med mina vänner gör det ingenting, de känna mig och det går genast öfver, de ha till och med ett särskildt namn på min eruption: åskskrällen.

Men jag är olyckligt impulsiv. Härom dagen förifrade jag mig. Jag tror, att den här sporten och sportdräkterna komma att ta lifvet af mig. Det är ett intresse för hästar och benkonstnärer och hopp och dansturer, som om lif och död berodde på träning och muskelstyrka. Det är, som om den bästa atleten, den vigaste dansören, den skickligaste ryttaren och fäktaren hörde till människosläktets utvalde. Jag hör på och tiger vid diskussionerna i vår salong, där allt som oftast ett brokigt sällskap nu för tiden är samladt, men känner ibland en ogemen lust att skjuta in, att professor W., den bästa människan jag känt, visst inte hade några muskler alls eller det minsta möjliga och alldeles säkert inte för sitt lif kunnat »ta ett hinder». Diskussionerna i vår sal afslutas vanligen med ett litet uppbyggelseföredrag af häradshöfdingen om den folkuppfostrande betydelsen, det väckande för den patriotiska andan, som är förbundet med detta nya intresse för sund kroppslig utbildning. Detta skall höja vårt folk till styrka. Han talar inte illa, och det är förmodligen bara elakhet af mig, att jag ibland tycker mig upptäcka en och annan vändning, som om han hade öfversatt det från engelskan. Häromdagen kom jag i just i en harang, som slutade med: »Det är friluftsöfningarnas och folkdansens tid vi lefva i, det är icke de instängda balernas tid längre . . .»

»Håll litet,» afbröt jag, »säg inte det, det är nog de instängda balernas tid nu också, det är bara, att det nu är ett evigt löpande sommar och vinter på nöjen och lustpartier, jag menar naturligtvis inom de kretsar, där sporten drifves som andligt näringslif, tomskallarnas kretsar.»

Seså nu var det i gång, jag kände flodvågen inom mig, vilddjuret, som både ville och kunde klösas.

Häradshöfdingen såg genast, att han hade lugnets öfvertag. Jag hade talat högt, han dämpade sin ton till glad konversationston.

»Jag trodde annars,» anmärkte han med en slags välvilligt nedlåtande min, »att det var allmänt bekant, att det är högre auktoriteter än jag, som säga det samma som jag sade nyss, och att sportens höga betydelse icke skulle vidare behöfva försvaras, då de högsta i samhället föregå med godt exempel och då vikten af den att utbilda dugliga krigare är obestridlig. Pressen, som ni är så varm vän af, har samma åsikt, den ägnar dag för dag sportöfningarna spaltlånga redogörelser, och England, ert mönsterland, är sportens förlofvade land.»

Min hustru serverade mig kaffe för att möjligen afleda ovädret, som hon kände vara i annalkande. Men jag hade fått blod på tanden.

»Sportens nytta har jag aldrig bestridt,» utbröt jag, »det är som lifsintresse, jag inte kan tåla den. Äfven tidningarna äro öfvertygade om sportens nytta, ja visst, men hvad som faller inom sällskapsnöjen och dylikt, måste tidningarna alltid ägna mer uppmärksamhet än de anse det förtjäna för människornas svaghets skull! Och England — ja där finns en stark agitation mot sporten just som en modärn form af modegalenskap, lika narraktig som någon annan och kanske mera tidsödande. Och hvad den hjälper i krig, det visar bäst det sista boerkriget, där musklernas folk fingo stryk af en handfull duktiga skyttar.»

Då jag såg häradshöfdingen och min hustru utbyta en blick af medlidsamt samförstånd, fortsatte jag, ur stånd att längre hejda min förbittring:

»Ja, jag upprepar det, den är tidsödande och otroligt inkräktande på de husmoderliga plikterna, som ogeneradt försummas eller behandlas som lek på en ledig stund.»

»Du vill väl inte säga, att jag . . .» stammade min hustru, som hade blifvit alldeles röd.

»Jag vill blott säga, att det är en öfverklassysselsättning och att en arbetarhustru aldrig skall få tid att spela lawntennis.»

Jag hade ohjälpligt skjutit öfver målet.

»Hvarför inte?» sade häradshöfdingen, »under bättre ordnade förhållanden än nu. Tror ni, att det är bara fina flickor, som till exempel redan nu besöka våra skridskobanor och få sina lungor befriade från arbetsdagens damm och kvalm. Ni vill väl inte,» fortsatte han som ett eko af min hustrus fråga, »komma fram med den gamla inskränkta invändningen, att inte sporten kan trifvas tillsammans med huslighet. Allt, som höjer lifskraften inom oss och allså lifvar människan i allmänhet, det återverkar på allt annat, ger lif och lust, puls och nerv åt allt annat, man har för händer. Detta är icke tomma ord, det är ett faktum.»

Hvad brydde jag mig om sporten, icke mer än om Nya Zeeland, men just att han hade rätt, retade upp mig ännu mera. För första gången märkte jag, att han kunde se bra ut. Genom själsspänningen hade det vanliga loja njutningsdraget kring hans mun försvunnit. Hans segrande leende och damernas högljudda bifall, allt bidrog att bringa mig utom mig.

»Ja, jag vet,» sade jag, vänd till min hustru, »att du lefver i den besynnerliga tron, att du är särdeles skicklig som matmor. Vill herrskapet lägga märke till denna skeppsknalle till skorpa» — jag tog en skorpa från skorpkorgen — »när man ändtligen lyckas upplösa den i kaffe, blir den icke mjuk som vanligt bröd utan en seg, klibbig deg, som verkar som klister. När det blir försakelsevecka för sportändamål, inbjuder jag herrskapet till vår plättmiddag på torsdagarna, som min hustru själf anrättar, och jag tror icke, att måttligheten skall bli synnerligen svår att iakttaga.»

Någon af damerna sade ett ord eller par, eljes var tystnaden odräglig. Efter en half minut skyndade Greta hastigt ut för att dölja sina tårar. Häradshöfdingen reste sig omedelbart därpå och bockade sig för mig utan att ta mig i hand, och jag besvarade hälsningen lika stelt. Härpå aftroppade de öfriga, och vilddjuret var ensam herre på valplatsen. Ett har jag föresatt mig: det skall bli ett slut på hans besök här i huset. Jag tål icke denna eviga uppvaktning, denna underförstådda kurtis, dessa smäktande Adonisminer.

— — —

Ja, det var kort och godt. Jag har stämt möte med honom i Humlegården. Jag sade: »Jag anser, att vi skulle kunna tala med hvarandra utan ovänskap, i all sämja som två gentlemän i en praktisk fråga på kamratligt herrmanér. Jag kan icke mottaga er i mitt hus, då jag anser, att ett så ifrigt sällskap för min hustru icke är fördelaktigt, så länge hon är min hustru. Några vidare förklaringar anser jag obehöfliga.»

NÖDVÄNDIGHETSARTIKEL
för verkstäder, fabriker, bruk, fartyg, landtegendomar, landsställen och privata familjer:
Wilh. Beckers Samaritlådor,
rikligt försedda med förbandsartiklar och verksamma antiseptiska sårmedel,
prydliga och omsorgsfullt arbetade af stark, bonad ek, ***ej*** såsom andra i handeln förekommande af kartong eller bleckplåt, som visat sig bräckliga och mindre ändamålsenliga,
praktiskt inredda med skilda fack och afdelningar, där de olika artiklarne hafva sina bestämda platser,
försäljas i 4 skilda storlekar med olika konstruktioner till respektive Kr. 6:—, 12:—, 30:— och 35:—. Illustreradt prospekt sändes franco på begäran. ***Wilh. Becker,*** Kongl. Hofleverantör, ***5 Malmtorgsgatan,*** *Stockholm.*

Till min gränslösa förundran svarade han, efter att ha betraktat mig med en slags besynnerlig blick, hvars mening jag är ur stånd att riktigt begripa:

»Jag anser ej heller några vidare förklaringar behöfliga, då jag tror mig kunna förstå skälen till ert handlingssätt.» (Jag tyckte mig härvid märka ett lätt ironiskt smålöje på hans läppar, eljes var hans hållning oklanderligt korrekt.) »Rättigheten öfver sitt eget hem ämnar jag icke bestrida någon. Jag skall således rätta mig efter er önskan. Farväl.»

En bugning, och han var borta och lämnade mig i ett tillstånd af besynnerlig, obehaglig förvirrig, nästan flat och likasom tomhändt. Det var som om jag hade önskat en scen och behöft en förklaring. Bah, det är min vanliga sentimentalitet. Han är en praktisk man, som tar sin Matts ur skolan, när det börjar på att osa hett. Nu återstår blott att se, hvad Greta skall säga.

— — —

Jag har varit sjuk vid pass en vecka. Egentligen bara bunden vid sängen. Jag kan icke förstå detta med Greta. Hon har varit nästan som i vår kärleks första dagar. Det har gjort mig godt och på samma gång nästan plågat mig. Hon *måste* förstå, att häradshöfdingen är bortkörd; utom det att han troligen underrättat henne, är blott hans uteblifvande så länge ett tillräckligt tydligt tecken. Men icke en min, icke ett ord. Och i min känsla af att spela tyrann måste jag, i mitt behof att försona mig, ha funnit något visst ridderligt i mitt sätt, ty en afton lutade sig Greta till min obeskrifliga öfverraskning öfver mig och sade: »Hvad du kan vara älskvärd. Jag tror jag aldrig älskat dig förr än nu.» »Hur skall jag vara då?» frågade jag småleende. Hennes ögon fingo ett fjärrskådande, drömmande uttryck, som jag aldrig sett där förr, och när hon reste sig för att gå ut, märkte jag att hon grät. Det var i går afton. Jag är nästan rädd för detta, och hvad betyder det? Egentligen har jag aldrig känt mig ensam som nu. Hvad ungdom passar litet för sjukdom, och hvad sjukdom passar litet för någon annan än det rör. Greta passar strängt taget bara till glada, unga människor, som skämta. Det är underligt, hvad människor, hvilka som fladdrande fjärilar kunna vara förtjusande, i lifvets allvar ofta förefalla tafatta, nästan löjliga, nästan vanprydande. Greta är så helt och hållet grannlåtssak, att hon i ett sjukrum nästan plågar ögat. Hennes deltagande är uppriktigt men man känner ett oerhördt bemödande för att göra undan all vänligheten, alla hennes tankar äro utom sjukrummet och det ger en oro bara att se henne sitta på stolen invid sängen. När vännen Y. kommer, slår han sig ned, som om han helst ville sitta här hela dagen, han trifs i sjukrummet, därför att det är *mitt* sjukrum. Så sitter han i

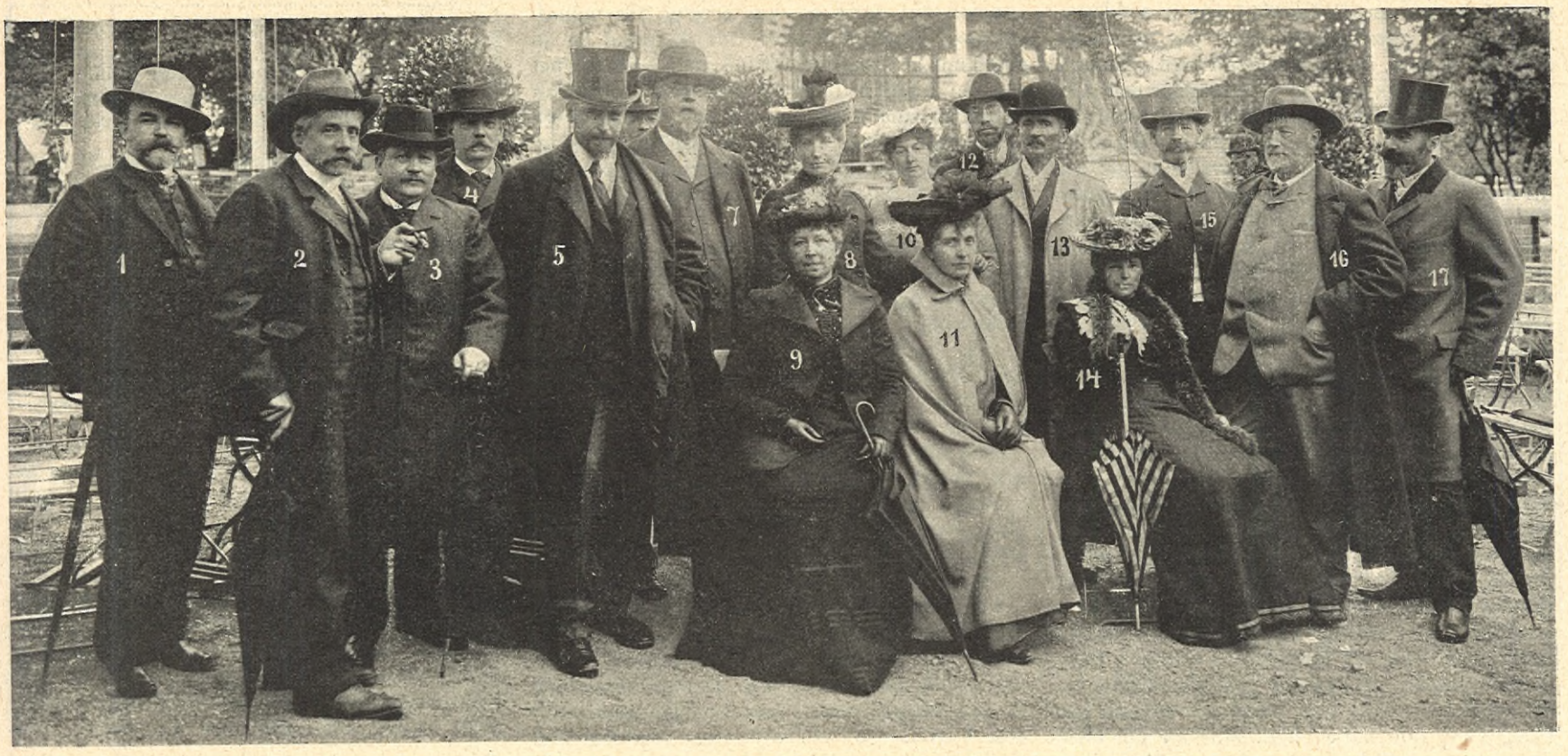

GRUPP AF KONSTNÄRER VID HELSINGBORGSUTSTÄLLNINGEN. FOTO FÖR IDUN AF ALFR. B. NILSON.
1. ETSAREN A. TALLBERG. 2. BILDHUGGAREN E. BRAMBECK. 3. STÅLETSAREN HJ. NORRSTRÖM. 4. MEDALJGRAVÖREN PROF. A. LINDBERG. 5. PORTRÄTT- OCH GENREMÅLAREN PROF. O. BJÖRCK. 6. ARKITEKTEN F. BOBERG. 7. LANDSKAPSMÅLAREN J. E. ERICSON. 8. FRU KRUMLINDE. 9. LANDSKAPSMÅLARINNAN FRU ANNA GARDELL-ERICSON. 10. FRU HARBOE. 11. PORTRÄTTMÅLARINNAN FRU HILDEGARD THORELL. 12. LANDSKAPSMÅLAREN B. HEDBERG. 13. LANDSKAPSMÅLAREN P. EKSTRÖM. 14. PROFESSORSKAN BÖRJESON. 15. LANDSKAPSMÅLAREN O. KRUMLINDE. 16. BILDHUGGAREN PROF. J. BÖRJESON. 17. PORTRÄTT- OCH GENREMÅLAREN R. BERGH.

soffan och gör det bekvämt åt sig och läser, och vi tala icke ett ord på timtal, och när han går, säger han: »Jag kommer igen så fort jag kan, tack ska du ha för i dag.» Det är som om rummet vore ljusare, gladare, liksom tryggare och mera hemlikt, äfven sedan han gått. Tack, gamla trogna vän! Hvad du är vacker med dina blinkande, strålande ögon och dina öfverdrifna och dina goda, glada, bestämda läppar. Men hvad jag är otacksam mot henne. Jag tycker det är bra, att hon är borta på sitt lawntennisparti. Hon har dröjt långt öfver middagstiden. Så mycket bättre! Seså, nu ringer det! Nej, det var ett stadsbud... Ett långt bref, och från Greta!..

— — —

Hon är borta. Hon har beslutit att söka sin lycka i ett nytt äktenskap med häradshöfdingen. Välbekomme! Jag känner ingen sorg. Är jag ett vidunder? Jag älskar fortfarande den jag trodde var hon, den diktade bild, som en gång gaf mig kärlekens hela lycka och glädje. Men nu är jag fri och dock icke fri. Ty nu vågar jag erkänna det — långt borta bland de rosiga kullarna, där vandrar min flicka med det ljusa håret och den blicken, som är både öm och fast. Ej ett ord ha vi talat med hvarandra, ej en skymt af ett löfte, blott en gång i afskedets stund mot vår vilja en blick af sorg och längtan och förtviflan. Och en enda gång, när man talade om en, som var dömd till fästningsstraff på lifstid, vände jag mig till henne så häftigt, att jag skrämde henne, och sade med en röst, som förskräckte mig själf: »Det finns många slag af lifstidsfångar.» Hon såg på mig hastigt och sade med låg stämma: »Jag vet det, men det finns också vänner för lifvet, fast de aldrig träffas.» Jag hade blott hunnit att säga tack, innan hon reste sig och var borta. Nästa gång jag skulle ha träffat henne på en bjudning, hade hon anmält återbud. Men nu är lifstidsfången fri.

HELSINGBORGSUTSTÄLLNINGEN.

HELSINGBORGSUTSTÄLLNINGENS HÖGTIDLIGA ÖPPNANDE försiggick på utsatt dag under den förflutna veckan och under mycket stor tillslutning af besökare från när och fjärran. Själfva öppnandet skedde med några välgångsönskande ord af hertigen af Skåne — först för landtbruksutställningen, uttalade å dess tribun, sedan för industri- och slöjdutställningen å Industrihallens midtbalkong — hvarefter allmänheten strömmade in för att taga denna ståtliga exposition af främst sydsvensk arbetskraft och utvecklingssträfvan på skilda områden i betraktande.

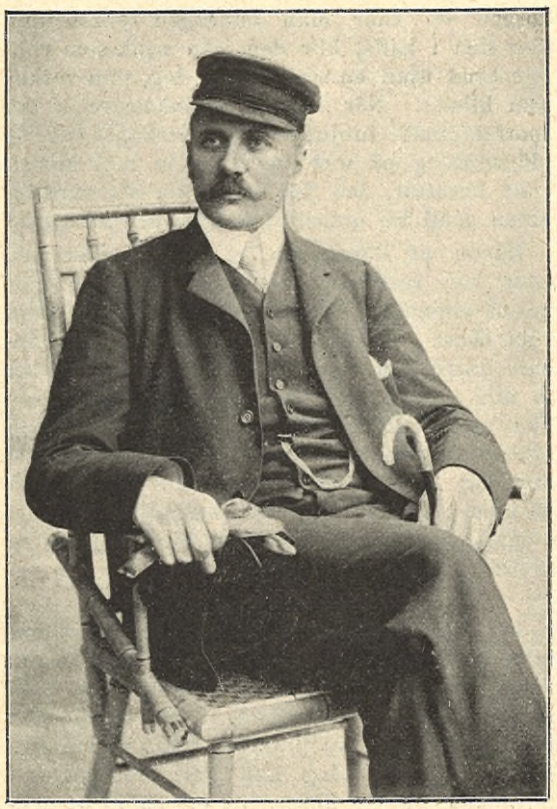

H. CAVLING, KÖPENHAMNSTIDNINGEN POLITIKENS KÄNDE KORRESPONDENT. A. B. NILSON FOTO.

Vi meddela i dagsnumret ett antal bilder från öppningshögtidligheterna och utställningsområdet. I serien ingår äfven en vy af Helsingborg, tagen från utställningsplatsen — ett i sanning storartadt panorama öfver den vackra, idoga staden med Sundet och danska landet som fond — samt en afbildning af den nyuppförda, pompösa terrassbyggnad, som bildar uppgång till det ärevördiga gamla fästningstornet Kärnan och den kring detsamma grupperade utställningen. Att vi icke, som vi ämnat, kunna bjuda någon bild äfven från landtbruksmötet, beror helt och hållet af den brist på tillmötesgående dess sekreterare ådagalade mot vår fotograf.

Vidare äro vi i tillfälle att meddela en intressant gruppbild af några bland våra mest framstående konstnärer, som talrikt hade mött till öppnandet af den vid sidan af industriutställningen anordnade allmänna svenska konstutställningen — helt visst en af de allsidigaste och vackraste uppvisningar af modärn svensk konst, som vårt land hittills skådat! Såväl till denna som till en eller annan för vår läsekrets mera bemärkansvärd detalj af industri- och slöjdutställning ämna vi framdeles återkomma i såväl ord som bild.

Vid den splendida middag, till hvilken utställningsbestyrelserna dagen före det officiella öppnandet inbjudit pressens talrikt närvarande representanter och som kännetecknades af den angenämaste stämning, utgjorde den stora Köpenhamnska tidningen Politikens ryktbare korrespondent hr *Henrik Cavling* (»Ignotus») kanske en af de mest uppmärksammade personligheterna. Det porträtt af den mångomtalade danske journalisten, som Iduns utställningsfotograf lyckades foga till sina öfriga bilder, torde därför ock kunna intressera de många bland våra läsare, för hvilka han ge-

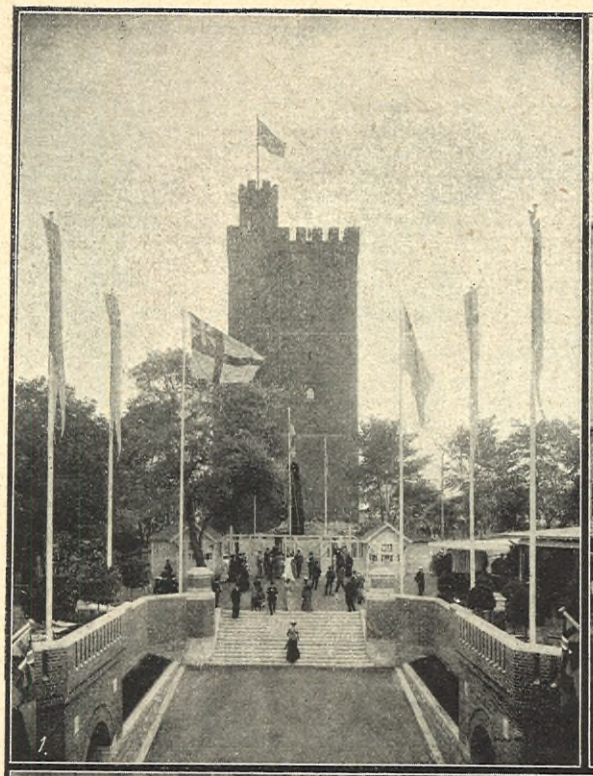

1.

2.

3.

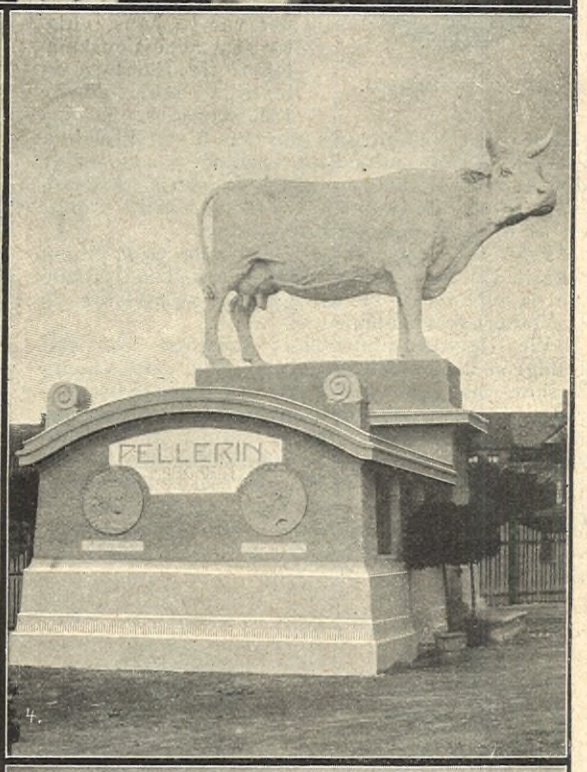

4.

5.

6.

FRÅN HELSINGBORGSUTSTÄLLNINGENS ÖPPNANDE. FOTO FÖR IDUN AF ALFR. B. NILSON, HELSINGBORG. 1. HUFVUDENTRÉN MED KÄRNAN. 2. PRINS GUSTAF ADOLF (×) FÖRKLARAR UTSTÄLLNINGEN ÖPPNAD. INDUSTRIHALLENS MIDTPARTI. 3. INTERIÖR AF INDUSTRIHALLEN. 4. PELLERINS PAVILJONG. 5. UTSIKT FRÅN UTSTÄLLNINGSPLATSEN ÖFVER HELSINGBORG OCH ÖRESUND. 6. DEN NYUPPFÖRDA TERRASEN, SOM BILDAR HUFVUDUPPGÅNG TILL UTSTÄLLNINGEN.

nom sina korrespondenser och reseskildringar från världens alla centra och utkanter helt visst ofta utgjort en fängslande ciceron.

UR DAGSKRÖNIKAN.

DEN NYE ÖFVERBIBLIOTEKARIEN. Till k. bibliotekets främste styresman efter aflidne grefve Carl Snoilsky har nu utnämnts bibliotekarien vid Vetenskapsakademien d:r E. W. Dahlgren, son till skalden och akademikern F. A. Dahlgren, »Värmländingarnes» författare. Den nye öfverbibliotekarien är född 1848.

Efter att i Uppsala ha aflagt kansliexamen inskrefs E. W. Dahlgren 1870 som e. o. amanuens i k. biblioteket och blef ordinarie 1878. Det arbete han i denna tjänsteutöfning nedlagt är mycket betydligt. Tillsammans med dåvarande amanuensen E. Tegnér ledde han boksamlingarnas flyttning från slottet till biblioteksbyggnaden i Humlegården. Det är till stor del hans förtjänst att det nya och praktiska katalogsystemet blifvit genomfördt; det var på hans initiativ som accessionskatalogen för Sveriges offentliga bibliotek år 1886 startades, och hans lifliga och vakna intresse kan man äfven tillskrifva att bibliotekets utländska samlingar, som under den äldre regimen voro rätt styfmoderligt behandlade, under de senaste två decennierna vunnit en så rik och mångsidig tillökning.

E. W. DAHLGREN.

Från 1887 har Dahlgren därjämte varit bibliotekarie vid Karolinska institutet, och 1893 lämnade han k. biblioteket för att ägna tio arbetsfyllda år åt Vetenskapsakademien.

Vid Uppsala universitets jubelfest 1893 blef Dahlgren filosofie hedersdoktor. Som vetenskaplig forskare har han verkat på det geografiska området, företrädesvis upptäcktshistoriens, där han är en erkänd auktoritet. I många år var han sekreterare i Geografiska sällskapet och redigerade dess tidskrift Ymer, hvarest han offentliggjort en massa uppsatser. Han har dessutom ombesörjt utgifningen af flere af våra mest uppmärksammade resebeskrifningar, så Nordenskiölds och Sven Hedins.

*

ALEXANDER.

DRAGA.

DET MÖRDADE KONUNGAPARET AF SERBIEN.

REVOLUTIONEN I SERBIEN, hvarigenom det serbiska fursteparet, konung Alexander och drottning Draga, fått låta sina lif, är till fullo känd af telegrammen i dagspressen, hvarför vi inskränka oss till några korta upplysningar i sammanhang med de här återgifna porträtten af hufvudpersonerna i den hemska revolutionstragedien. Konung Alexander var född den 2 augusti 1876 och således ännu ej fyllda 27 år. Han utropades till konung vid Milans abdikation 1889 samt började sin bana genom att den 13 april 1893 göra statskupp, afskeda förmyndarregeringen och själf öfvertaga regeringen. Tioårsminnet af denna tilldragelse firade han i år, som bekant, med en ny statskupp.

År 1900 förlofvade han sig med sin moders förra hofdam, den nio år äldre Draga Maschin, hvaraf blef ett mycket olyckligt äktenskap och som från första början sågs med oblida ögon af hela den serbiska nationen.

Det var äfven hennes sträfvan att få sin broder löjtnant Lugnevitza proklamerad som tronföljare, som till dels framkallade den nu inträffade katastrofen. Starkt påverkad af sin gemål, hade konung Alexander redan sedan länge biträdt denna hennes önskan och det säges att han redan vid ett föregående tillfälle endast af de enträgnaste förmaningar för risken af ett sådant tilltag, som skulle bringa hela armén i revolt, låtit afhålla sig från att verkställa proklamationen. Han förfogade nu öfver en skupschtina, hvilken han kunde påräkna som sitt lydiga verktyg för en författningsändring i detta syfte. Men så kom revolten med sina mördarkulor och ändade på ett barbariskt grymt sätt det beklagansvärda fursteparets lif.

Med konung Alexander går huset Obrenowitschs saga till ända. Det grundlades af den kraftige Milosch Obrenowitsch, hvilken i sin ungdom tjänade som bonddräng hos sin äldre halfbroder Milan, jämte denne deltog i resningen mot turkarne under Czerny (Karageorg), sedan själf fick befälet och, sedan han låtit mörda Czerny, år 1817 blef utropad till ärftlig furste af Serbien. År 1842 fördrefs han af en revolution och måste lämna tronen, som i stället åren 1852—1858 intogs af huset Karageorgewitsch, Czernys ättlingar. År 1858 störtades denna dynasti af en ny revolution, och den gamle Milosch kom åter på tronen, tills han, 80-årig, afled år 1860. Sedan dess har huset Obrenowitsch åter varit regerande i Serbien tills nu, då dess gamle medtäflare åter burits af lyckans hjul mot höjden.

DROTTNING DRAGAS BROR, LÖJTNANT LUGNEVITZA.

Den konungavärdighet, som Europa år 1882 tillerkände Milan Obrenowitsch har nu genom val tillfallit den i landsflykt lefvande furst Peter Karageorgewitsch, född år 1846 och änkling efter prinsessan Zorka af Montenegro, äldsta dottern till fursten af Montenegro; hon afled redan år 1890. Serbiens nye konung är således i svågerskap med konungen af Italien.

Jämte porträtten af det dödade fursteparet och den jämväl nedskjutne löjtnant Lugnevitza samt af den nye serbiske konungen Peter Karageorgewitsch, meddela vi äfven en exteriör af slottet i Belgrad, inom hvars murar det hemska blodsdådet, som måste djupt uppröra hvarje någorlunda humant sinnad människa, ägt rum.

PETER KARAGEORGEWITSCH, SERBIENS NYE KONUNG.

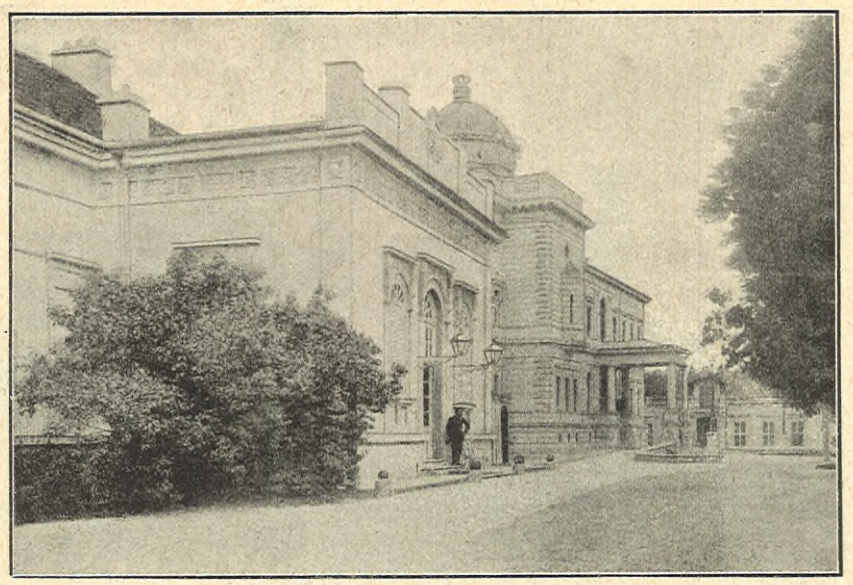

DET KUNGLIGA PALATSET I BELGRAD, DÄR DET SERBISKA KONUNGAPARET MÖRDADES.

FLICKAN FRÅN AMERIKA. SKISS AF RADSCHA.

FRÅN VILLAN hördes musikens toner, ehuru dämpade. Dörrarne till verandan stodo öppna på vid gafvel, och ljusskenet strömmade ut och gaf en gulaktig anstrykning åt den frodiga gräsmattan. Genom fönstren såg man dansande par, och i biblioteket syntes de äldre herrarne sysselsatta med kortspel.

Flickan från Amerika hade bedt sin kavaljer göra henne den tjänsten att promenera ett slag i trädgården. »Det var så varmt därinne,» förklarade hon, och nu gingo de två arm i arm mellan blomstrande syrener och knoppande rosor.

Plötsligt stannade hon och släppte armen på sin storväxte följeslagare.

»Vi sätta oss här i bersån,» föreslog hon diktatoriskt, och utan att afvakta hans svar, tog hon plats på en trädgårdsstol. Han lutade sig mot bordet.

»Jaså, ni koncentrerar hela er arbetsförmåga på en egendom,» började hon och såg honom rakt in i ansiktet. »Lönar det sig att vara jordbrukare här i Sverige?»

»Det är dåliga tider,» suckade han. »Men godset har sedan århundraden varit i vår familjs ägo, och jag skulle inte för alla Golcondas skatter vilja bli af med det. Jag fasthåller vid den gamla egendomen med en bulldoggs ihärdighet. Det är min plikt.»

Hon såg tankfull ut. Därpå afbröt hon tystnaden.

»Det ligger något vackert i ett dylikt åskådningssätt,» sade hon. »Här i Europa har man ännu kvar en del donquixoteidéer, men dessa finna ingen jordmån i vårt praktiska Amerika. Jag är rädd för, att jag som amerikanska är litet praktisk af mig, men jag förstår er ändå.»

Han nickade utan att säga ett ord. Det var honom motbjudande att tala om detta ämne. Öfver hufvud taget var han blyg, mycket blyg af sig, i synnerhet i damsällskap. Och den hårda kamp han förde för att rädda spillrorna af sin förmögenhet, fördärfvad genom faderns slöseri, hade gjort honom inbunden.

Men hon hade föresatt sig att rycka upp honom, denne storväxte, ståtlige man, som ej ställt sig i ledet bland hennes beundrare, lockad af hennes skönhet och guld.

»Ni har stora skulder,» fortsatte hon.

Han vaknade upp ur sina drömmerier och kastade en forskande blick på henne. Oaktadt

frågan var närgången kunde han ej vredgas, ty han läste i hennes anlete, att det var deltagande, som dikterat orden.

»Det är tyvärr ett faktum,» bekräftade han.

»Och ni kan inte reda er med nuvarande konjunkturer?»

»Jag vet inte. Men svårt är det,» medgaf han motvilligt.

Hon rörde med spetsen af sin sko i sanden, och det uppstod en paus.

»Hvarför gifter ni er inte rikt?» frågade hon plötsligt.

Han var glad öfver att det var mörkt, ty han rodnade.

»Jag gifta mig, och med en arftagerska!» utbrast han.

»Det strider antagligen mot edra principer,» menade hon. »Jag kunde förstå det, men nöden har ingen lag. Ni är opraktisk, och det är skada.»

»I fruntimmersaffärer! Ni har rätt. Men det skulle aldrig falla mig in att sälja mig.»

»Äfven om ni älskade?»

»Om hon hade pängar, skulle jag aldrig fria,» förklarade han buttert.

»Ni skulle således, om ni älskade en flicka, och hon er, föredraga att tiga, bara därför att hon hade pängarne?»

»Ja,» svarade han kort.

»Det förstår jag inte,» upplyste hon och började trumma med de smala fingrarne på bordet. »Ni skulle vara i stånd att af bara pur stolthet krossa både hennes och er framtida lycka. Ja, motsäg mig inte! Ni skulle göra er hustru lycklig, ty ni är en bra människa och en gentleman från topp till tå.»

Han bugade sig med ett tvunget leende.

»Ni tycks hafva öfverdrifna föreställningar om min person,» sade han.

»Eller ock är ni för blygsam. Det går inte an, säger jag er. Ni kommer aldrig någon väg här i lifvet, om ni är halsstarrig. Med en energisk hustru vid er sida och en förmögenhet skulle ni däremot gå långt.»

»Då ser jag mitt sorgliga öde,» svarade han med ett misslyckadt försök att skämta.

»Ni är lustig,» forsatte hon med ett lätt skratt. »Om jag vore i edra kläder, skulle jag utveckla litet mer energi. Hvarför till exempel bryr ni er inte alls om mig? Jag har en ej obetydlig förmögenhet, och folk påstår, att jag inte ser illa ut?»

Han teg.

»Ni är just inte artig,» fortsatte hon. »Men ni kanske inte instämmer i den allmänna lofsången. Hvar och en har sin smak.»

»Var öfvertygad om, fröken . . .»

»Ni behöfver inte säga något vidare. Jag vet hvad ni tänkte yttra.»

Hon drog klädningen tillrätta.

»Kanske ni tror, att jag bryr mig om de där herrarne, som flirta för mig? Jag betonar flirta *för* ej *med* mig, ty jag uppmuntrar dem inte. Nej aldrig! Jag vill ha en man, ett verkligt stöd, en trofast man, som älskar mig och inte en lycksökare. Dessutom önskade jag, att han vore praktisk af sig, en, som ej läte sig nedtrampas af sina medmänniskor.»

»Ni ser saken väl mycket genom amerikanska glasögon,» anmärkte han.

»Tror ni kanske, att jag inte kan vara romantisk af mig?» inföll hon med en glimt i sina ögon.

»Aldrig på bekostnad af det praktiska.»

Hon reste sig upp.

»Såå,» sade hon. »Det skall jag visa er. Svara mig först. Tror ni, att jag håller mitt ord?»

»Obetingadt.»

»Jag gör det verkligen,» bekräftade hon naivt. »Och nu ger jag er mitt ord på, att jag i morgon förmiddag går skogsvägen upp till den lilla tjärnen. Den första ogifta mansperson, jag möter under denna promenad, kommer jag att gifta mig med. Förutsatt att han vill ha mig.»

Han studsade till.

»Adjö, min herre,» sade hon och gjorde en lätt nigning för honom.

Därpå sprang hon ifrån honom.

*

Förmiddagen var strålande vacker. Det var en härlig indiansommar, som det året bjöd på.

Men därpå tänkte den unge mannen inte, där han stod på skogsvägen.

»Fördöme mig slår jag inte ihjäl hvarenda karl, som kommer denna väg,» mumlade han. »Här har jag stått sedan tidigt i morse på vakt. Till all lycka har det ännu ej passerat någon.» Han vore i stånd att göra galenskapen.

Han rusade ett par steg framåt och lyssnade.

»Jag trodde det var någon,» fortsatte han sin monolog. »Jo, detta är en skön historia. Jag måste vakta åt alla håll, ty hon kommer från ena sidan och den andre .... den andre,» fortsatte han och slog med käppen i den oskyldiga ljungen, »han kommer naturligtvis från motsatt håll. Och honom skall jag hindra, vore än .....»

I detta ögonblick hördes en svag hvissling, som blef starkare ju närmare den hvisslande kom. Till slut framskymtade en bonddräng mellan träden. Han gick obekymradt sin väg fram, till dess hans lugn störddes af en vredgad röst.

»Hvad gör du här?»

Drängen tittade på talaren.

»Om det angår herrn, så skall jag till kyrkbyn,» svarade han.

»Kan du inte göra det i morgon i stället?»

»Nej,» svarade karlen.

»Hör nu, är du gift?»

»Nej.»

»Då kommer du inte fram,» sade den vredgade rösten.

»Herrn är väl aldrig galen,» yttrade drängen med darrande stämma.

Den vakthafvande kände situationen mycket obehaglig. Tänk, om ryktet skulle sprida sig, att han hade förlorat sinnenas bruk, och så måste det ju gå, då han stod där beredd att köra bort hvarje manlig, ogift individ, som ämnade gå vägen fram! Och därtill var det en söndag, då vallfarten till kyrkan skulle draga kanske ett hundratal bönder den vägen.

Han skulle aldrig kunna afvärja olyckan, och inte kunde han låta den excentriska flickan gå och störta sig i fördärfvet.

Då vore det bättre, om han toge steget fullt ut och läte konsiderationerna falla. Han älskade henne ju, men vågade ej tala.

Kanske skulle det se ut som en slump?

»Hör du,» sade han till pojken. »Om du väntar här en kvart, får du en femma.»

Drängen skrattade.

»Det kan jag välan göra,» sade han och stoppade med ett tack sedeln i fickan.

Han, som älskade flickan, skyndade vägen tillbaka. Nu längtade han efter, att hon skulle komma, sedan han fattat sitt beslut.

Och just vid en vägkant mötte han henne.

»Så märkvärdigt att det skulle bli ni!» utbrast hon förvånad.

»Jag har kommit för att göra er föreställningar,» sade han.

»Vill ni inte ha mig?» afbröt hon honom.

»Ni måste afstå från er plan,» sade han tvärt.

»Aldrig!» försäkrade hon. »Vill ni inte ha mig då?»

I detta ögonblick kom drängen. Han tittade på dem, då han gick förbi.

»Jag kunde just tro det,» sade denne allmogens son för sig själf. »Att han skulle möta kärestan var klart, men aldrig trodde jag, att han kunde vara så svartsjuk.»

»Ser ni, den där skulle blifvit min man, om inte ni kommit,» återtog hon. »Skall jag fortsätta?»

»Nej, därtill älskar jag er för mycket,» utbrast han, blek af rörelse i sin förtviflan.

Hon rodnade och såg ned på marken. Till slut tyckte hon, att tystnaden varade väl länge.

»Hvarför kysser du mig inte då?» frågade hon, och han lydde genast.

Efter ett par minuter återtogo de samtalet.

»Du säger, att du alltid älskat mig,» sade han med en älskares envishet att få förklaring på allt. »Men huru kunde du då sätta hela vår lycka på spel? Jag vet, att du skulle hållit ditt ord och tagit den förste, som du mött. Tänk, om det ej varit jag!»

Han suckade och såg bedröfvad ut.

»Jag visste, att du skulle komma,» sade hon blygt. »Och det var ingen fara, att jag skulle mött någon annan, ty jag stod på lur i ett busksnår.»

Och då blef han glad.

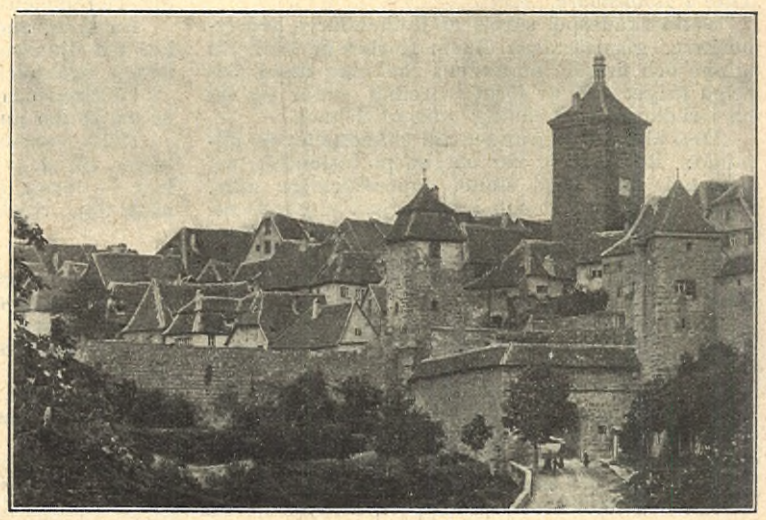

PARTI AF ROTHENBURG.

ETT BESÖK I ROTHENBURG. BREF TILL IDUN.

SVAL OCH HÄRLIG var den vackra junimorgonen, då vi på dammiga, svenska stålhästar nalkades den lilla bajerska staden Rothenburg. Bakom oss lågo Wildbads skuggrika skogar, till vänster Tauberdalen, till höger, så långt ögat kunde nå, ängar och gärden, uppdelade i rutor, såsom ett oändligt lapptäcke. Ej ett träd, ej en buske stod här att finna, men saftigt grön och mjuk som sammet stod klöfvern mellan våder af gullglänsande åkersenap, och lupinernas rosa och vallmons röda tecknade sig vackert mot blågrå, silfverskiftande råg. Framför oss låg staden med ringmur, torn och röda tegeltak, till utseendet ej ännu vaknad till lif. En och annan tidig vandrare rullade vi förbi och vid stadsporten ropade oss beväpnade vakter ett vänligt: »all Hail!» till mötes. — Från nu voro sceneri och stämning förvandlade. Från nu kände vi oss såsom medspelare i dagens stora skådespel.

En tämligen bred gata, kantad af låga, grå stenhus med små blyinfattade fönster, torn och utsprång var hvad vi sågo. — Återigen en port, en dubbelport genom inre ringmuren och så voro

SCEN UR »MÄSTERDRYCKEN I ROTHENBURG».

vi inne i själfva staden. Här hade man för länge sedan skakat sömnen af sig, här rådde det allra brokigaste lif. Krigare, till häst och till fots, herremän och bönder, söndagsfina damer och dammiga turister drogo genom gator, där inga modärna byggnader och inga telefontrådar störde det mäktiga intryck, som med ens försatte oss flere århundraden tillbaka i tiden.

Hastigt flögo förmiddagens timmar under besök i gator och gränder, i kyrkor och på gårdar under samspråk med två älskvärda rothenburgerdamer. Kanonskott börja dåna från murarna och krutröken stiger tjock mot den klarblå himlen. Kl. närmar sig half ett och vi måste punktligt intaga de platser vi, flere veckor i förväg, lyckats få till dagens största »clou», den historiska festföreställningen i rådhussalen: *Mästerdrycken* eller *Tilly i Rothenburg*.

Detta skådespel skrefs af Rothenburgs hedersborgare, glasmästaren Adam Hörber år 1881, till minne och firande af stadens räddning under 30-åriga kriget (250 år förut). Ämnet sluter sig till en i rådhussalen befintlig tafla af Schuch.

Den historiska grunden till skådespelet är följande: Rothenburg var en rik, protestantisk, väl befästad stad, med stolte, vapenskicklige män. Läget var isoleradt och i strategiskt afseende utmärkt, på den sluttande Tauberstranden. Gustaf Adolfs segerrika härar hade redan intagit Schweinfurt och Würzburg och det svenskvänliga Rothenburg hade öppnat sina portar för en afdelning svenske ryttare under kornett von Rinkenbergs befäl. Tilly, som efter slaget vid Breitenfelt, samlat förstärkning, drog mot söder för att hindra svenskarna att blifva herrar äfven i Rothenburg. Här trodde man att Tillys styrka var obetydlig och, förlitande sig på sig själfva och på den svenska härens snara bistånd, uppträdde Rothenburgs borgare stolt och afvisande mot den stränge fältherren och försvarade sig tappert, men måste till sist gifva vika för den till 40,000 man uppgående kejserliga hären.

Skådespelet återgifver de scener, som under det fasansfulla dygnet utspelades i Rothenburgs rådhussal, där den ärevördige gamle borgmästaren Bezold, omgifven af sina rådsherar, mottager uppgifter om stridens förlopp och utdelar befallningar.

Det är en scen utan kulisser, skådespelare utan smink och puder. Stadens borgare, från professorn till kroppsarbetaren, deras hustrur och barn äro de handlande personerna, icke aflönade skådespelare. Från den bredvid rådhuset liggande stadskyrkans torn hör man klockorna ljuda och då Bezold öppnar ett af de blyinfattade fönstren i rådhussalen, strömma ditin orgelmusik och psalmsång från kyrkan. Allt och alla spela, på det mest naturliga och effektfulla sätt, med i det gripande skådespelet. — Men, låtom oss återgå till handlingen.

Staden har gifvit sig. Tilly, omgifven af sina generaler och en beväpnad trupp, mottager nycklarna och, uppbragt öfver det hårdnackade motståndet, dömer han den gamle borgmästaren och hans rådgifvare till döden, samt staden till rof för plundring. Förgäfves bönfalla honom kvinnor och barn om förbarmande.

Då kommer, enligt en rothenburgisk legend, rådhuskällarmästarens unga dotter på den tanken att blidka den stränge herren med en välkomstdryck af deras bästa vin. Efter någon vägran fattar Tilly den fyllda pokalen, som rymmer »18 mått», dricker och känner sig vederkvickt. Han prisar vinet och bjuder sina fältherrar dricka. Då pokalen har gått omkring ett par gånger utan att blifva tömd, säger Tilly det vara en skam, om sju generaler ej skulle förmå tömma den. Under tiden har rådhusets källarmästare framträdt och bedt Tilly vara nådig och skona rådsherrarne och staden — »det vore väl bättre att ha en rik och välmående stad än en sådan, som vore plundrad». Upprymd af det myckna vinet lofvar då Tilly skrattande, att han skall återtaga sina befallningar, om någon af rådsherrarne i ett andedrag förmår tömma den på nytt fyllda pokalen.

Allt hopp synes vara ute. Det står ej i mänsklig makt och likväl — den gamle Nusch (Altbürgermeister) vill våga försöket: »Mag auch der Kelch ein Todeskelch mir sein». Han fattar pokalen.

En lång, andlös tystnad inträder. — Han dricker allt djupare och åskådarnes spänning blir med hvarje ögonblick större. — —

Förfärad och förvånad utropar Tilly: »Bei Gott, er trinkt ihn aus!»

Halft vanmäktig räcker Nusch den tömda pokalen till Tilly med dessa ord: »Hier, Feldherr, hier — doch Euer Wort!» Tilly lofvar redligen hålla det. Staden är räddad.

*

Ur den varma, till trängsel fyllda salen, kommo vi ut på gator och torg, där värmen och trängseln voro än värre. Brännande föllo junisolens strålar och hotande rödgula och blytunga moln stego upp vid horisonten, men ingenting i världen kunde förmå oss afstå ifrån att följa händelsernas gång. Hela staden var, så att säga, i historisk extas.

DET HISTORISKA FESTTÅGET I ROTHENBURG.

Det hundratal personer, som återgifvit scenerna i rådhussalen, jämte trehundra andra själar, män, kvinnor och barn, rothenburgare, kejserlige och svenskar med hästar, forvagnar och tross, drogo, åtföljda af flere hundra åskådare, i ett måleriskt tåg genom gatorna, ut till »skogen» utanför stadsmuren. Här hade man snart det allra mest karaktäristiska fältläger man kunde önska se och, såsom det anstod människor, hvilka lefvat på krigsfot i aderton år, läto de sig ej störas af det dån och de ljungeldar en ogunstig himmel sände ner öfver dem. Mot regnet, som flöt i strömmar, skyddade man sig så godt sig göra lät, men knappast hade det upphört, förr än man åter blandade sig i lifvet på lägerplatsen, där de gamle krigarne kunde göras öfverlyckliga med en 10 Pfennig till ett mått öl.

I generalernas tält bjödos vi smaka deras enkla kost, serverad på trätallrikar, och sedan vi presenterat oss för vår landsman, numera *ryttmästare* von Rinkenberg och druckit öl ur hans tennstop, tömde han det själf »för svenskarnas välgång». — — Jag beklagar, att jag ej kan bjuda mina svenska läsarinnor en bild af den ståtlige ryttmästaren, som »fört våra runor med den äran». — — — —

Med verklig saknad måste vi säga de höge herrarne farväl. Kvällen var sval och vi önskade komma några mil uppför den vackra Tauberdalen innan mörkret bröt in.

En angenäm, minnesrik dag hade vi lämnat bakom oss. Till fullo hade vi lärt känna och förstå, att den gamle Hörber gjort sig till tolk för hvarje verklig rothenburgare, då han säger:

»Du Vaterstadt bist Alles mir gewesen,
Mein Ein und Alles sollst du immer sein!»

Ja, rothenburgarne kunna vara stolta öfver sin härliga gamla stad och öfver sina fäders bedrifter. Stora händelser förde svenskarna till deras bygder att bistå dem i nöd; då vi nu, såsom fredliga turister komma att dela deras stolthet och glädje, hälsas vi såsom gamla vänner och jag är viss om, att ingen af mina landsmän kan bevittna ett skådespel, sådant som bjudes dem i Rothenburg hvarje pingstmåndag, utan att känna hjärtats innersta trådar vibrera.

Xela.

ATT DELA ARF PRÖFVAR VÄNSKAP.

EN SLÄKTHISTORIA FRÅN 1700-TALET EFTER HANDLINGAR TECKNAD AF MARIA DURLING.

(FORTS. FR. FÖREG. N:R.)

2. PÅ ÖRSGÄNGE.

DET VAR nyårsdagen år 1784. Eftermiddagssolen sken klar öfver de snöklädda skogshöjderna och öfver sjön Örn, som låg där lik en stor snöslätt. På kullen ett stycke från sjön låg Örsgänges rödmålade manbyggnad omgifven af stora, gamla träd med grenarna nedtyngda af snö. Tyst och stilla var allt. Ett par jakthundar, som skällt på gårdsplanen, smögo, liksom skamsna öfver sin högljuddhet, bort till kökstrappan, och åter härskade vinterns tunga, döda tystnad, endast då och då afbruten af ett plötsligt brak i sjöns istäcke.

På den väldiga hvitstrukna härden därinne i det rymliga köket flammade en stor brasa af grofhuggen ved. Rundt väggarne löpte hyllor med kopparkärl, tennfat, kannor och rosiga porslinstallrikar, som afspeglade de dansande lågorna. Ett stort hvitskuradt bord, omgifvet af träbänkar, två sängställen med skåp och ett väggur fullbordade rummets inredning. På den förnämsta platsen vid bordets ena kortsida satt »kära mor» Hebbla fördjupad i läsningen af en stor postilla, som låg uppslagen framför henne. Midt på bordet mellan tvänne ljusstakar af tenn med tregrenade talgljus låg, högtiden till prydnad, husets öfriga bokförråd: en bibel, en psalmbok, en katekes och Scrivers Sanna Kristendom. Mor Hebbla läste långsamt och med någon svårighet, i det hon rörde läpparne. Då och då satte hon fingret i boken som märke och såg lyssnande ut på gårdsplanen. Men hon förnam intet ljud och fortsatte läsningen. Det gamla uret slog tre med långsamma, skrällande slag; solen sjönk vid horisonten, lämnande efter sig en glödande rodnad, som så småningom bleknade bort till en gröngul färgskiftning. Skymningen började bli märkbar därinne; mor Hebbla slog igen boken och försjönk i tankar.

Som hon ofta plägade, vände hon i minnet åter till det förflutna. Det var en brokig samling af

bilder. Där var hennes födelsehem Börsjö bruk med dess väl inredda stenhus. Där var hennes fader kapten Charles du Rietz, mörklagd och liflig, med många förslag och funderingar, och den redan i Hebblas barndom aflidna modern Catarina Gyllenståhl, dotter till den rike och ståtlige majoren på Sommenäs. Och där var också detta ställe, hennes ungdomshem med utsikt öfver den stora, vackra, oroliga sjön. Där voro alla hennes syskon. I sanning, sällsamma öden hade två af bröderna gått till mötes. Gabriel dog på Varbergs fästning, där han i femton år suttit fången för ett okändt statsbrott, och Gustaf stupade i duell i Paris. Men lång tid hade nu förflutit sedan dess, och från de döda vände hon tanken till de lefvande. Där var, främst fast icke kärast, hennes äldste broder kornetten Charles Du Rietz, han som allt sedan arfskiftet efter deras mor fört spiran på Sommenäs, och där var den mer än tjugo år yngre halfbrodern major Carl Ludvig Du Rietz, numera gift och bosatt på Eksebo i Kalmar län. För minnet framträdde en stor skara förnäma herrar med peruker och förnäma damer i styfkjortlar och urringade snibblif. Hon tyckte sig se salar med speglar och snirklade möbler och breda sängar med fransade sidenomhängen. Vid tanken på allt detta strök hon halft omedvetet med handen öfver sin hemmaväfda kjol och kastade en blick rundt omkring köket.

Icke att hon ångrade, att hon så hemligen och mot familjens vilja hade gifvit sig bort Bonden Samuel Persson hade visserligen ej varit hennes första tycke. Nog mindes hon en ung man med lockig peruk, örnnäsa ock blixtrande ögon. Om deras vägar oftare hade mötts så kanhända . . . Men detta intryck var dock icke så djupt. Om *han* varit af lägre stånd, aldrig skulle hon då ha stigit ned från sin ställning i samhället.

Ännu, när hon blickade tillbaka, låg där öfver minnet af hennes kärlekshistoria äfventyrets tjusning. Hon kom ihåg, hur ofta hon stått vid fönstret på Sommenäs och sett ut öfver sjöns spegel till den motsatta stranden, där Ifranäs gård skymtade fram mellan löfverket. Äfven det stället tillhörde kornetten, och allt emellanåt färdades hon dit öfver, i båt om sommaren, till fots eller på släde, när sjön var isbetäckt. Ty där fanns det mycket, som kunde locka: de första blommorna på våren, de första bären på sommaren och frukt på hösten. Äfven om vintern måste hon dit af flere skäl, än för att efterse de väfvar hon beställt, än för att framföra bud från bror kornetten till arrendatorn Per Samuelsson, och än därför att vädret var vackert, och sjön låg där så inbjudande hvit. Eller kanske att hon egentligen ville dit för att träffa arrendatorns son, den med henne jämnårige Samuel. Kanske att allt det andra var blott förevändning! Rask och vig klättrade han upp i de högsta fruktträden för hennes skull, han rodde hennes båt öfver sjön, och årorna böjde sig för hans kraftiga tag, han sköt hennes kälke på isen och skar med sina skridskor ett mycket otympligt H i den blanka spegeln. Och om man någon gång ville åka bort, och bror kornetten ej var hågad att släppa till kusk, så var det blott att skicka bud till Ifranäs. Samuel var i början glad och frispråkig, men så småningom blef han förändrad. Alltid redo, när hans hjälp behöfdes, ägnade han henne sin tjänst lika ifrigt som förr, men han var tyst och sluten, och när hon talade honom till, kunde hon märka, huru färgen växlade på de solbrända kinderna. Så hade hon mer än förr kommit att lägga märke till att han var en ståtlig man, trots de grofva kläderna och alla spår af arbetet.

En höstdag satt hon i trädgården på Sommenäs under det gamla äppelträdet. Och plötsligt fick hon en klar förnimmelse af att någon befann sig i hennes närhet. Hon steg upp, vände sig om, och midt framför henne stod Samuel Persson. Han bad, att nådig fröken täcktes ursäkta, det var visst icke hans mening att störa. Och hon sporde halft leende, hvarför han stod där liksom fastvuxen i marken och om han hade något särskildt ärende, efter han sökte henne upp. Något ärende! Ja, visst hade han ett, men det lönade nog ej mödan att framföra.

Hon ville likväl höra hvad det var, och han gaf henne upplysning utan vidare omsvep; han sporde i ett andedrag helt kort och godt, om fröken Hebbla ville bli hans hustru. Och hon svarade ja! Det hade ibland förefallit henne litet underligt, att hon så omedelbart gifvit sitt samtycke. Kanske var det till någon del af öfverraskning, kanske var det litet på trots mot bror kornetten, eller kanske hade hon burit på samma tanke som friaren, långt, långt innan hon velat erkänna det för sig själf. Allt nog, hon kände ingen ånger, icke då, när Samuel Persson nästan alltför kraftigt slöt henne till sitt breda bröst och icke heller sedan under årslång trofast väntan. Omsider en vacker majdag rodde Samuel henne öfver Sommen under förevändning, att hon skulle besöka kapten Ridderborgs fru baronessan von Schaar på Ribbingshof, och i stället foro de fram till Norra Wi prästgård och togo ut lysning. Det ärendet hade nog ej lyckats så väl, om inte vördig prosten och kyrkoherden Diedrich Magni Björn kort förut haft en träta med bror kornetten.

Mor Hebbla mindes som hade det varit i går den vackra junidag år 1762, då hon och Samuel tillsamman stodo framför altaret i Norra Wi kyrka. Brudföljet var ej stort, endast Samuel Perssons gamle fader och ett par af hans närmaste fränder, men ingen af hennes släkt, ty vigseln var hemlig. Strax därförinnan måtte likväl på något oförklarligt sätt nyheten ha kommit till deras öron, som ännu ingenting bort få veta. När brudparet trädde ut på den skuggiga kyrkogården, mötte dem bror kornetten blek och skälfvande af vrede och efter honom kommo syster Eva Catharina och syster Ulrika och de tillsade henne alla, om än icke i samma ordalag, att hon från denna stund var utstött ur familjen, en van-börding, ett ofrälse afskum. Brudgummen fick också sin beskärda del af vredens skålar. Hon kunde aldrig tänka på detta uppträde utan att draga på munnen. Det var en så lustig skillnad mellan Samuel Perssons orubbliga bondlugn och bror Charles raseri. Kornetten röt och skrek, sprang fram och tillbaka och snurrade rundt på klacken. Samuel stod där helt trygg och gaf blott ett svar på alla vredgade ord: »Hon är min hustru, och nu lär ingen af nådig herrskapet kunna taga henne tillbaka igen.» Slutligen räckte han henne handen och sade: »Kom du, Hebbla, och alla äro välkomna, om herrskapet har lust att följa med.» Så gingo de ned till den väntande, löfprydda båten. Men inga förnäma gäster komma till bröllopsgården. Utom höglärde herr kyrkoherden Diedrich Magni Björn och fru pastorskan Vigina voro de endast Samuel Perssons vänner och släktingar.

Strax efter bröllopet styrde kornetten om att Samuels fader måste flytta ifrån Ifranäs. De första åren bodde de nygifta på Sjövik, som då tillhörde kapten Sinclaire. Samuel arrenderade denna egendom, men ett par år senare, då de blifvit något försonade med kornetten, öfvertog han arrendet på Sommenäs, och där stannade de i hela sju år. Sedan 1771 bodde de på egen gård.

Kanske hade hon till en början känt det litet tomt och underligt i de nya förhållandena. Men så adelsfröken hon var, hade hon dock alltifrån barndomen fått vänja sig vid ett enkelt, arbetsamt lif, och skillnaden var ej så stor. Hennes man satte sin stolthet i att skona henne för alla gröfre sysslor. Icke kunde han reda till för henne som på en adelsgård, men hon märkte hans omsorg och omtanke öfverallt. Med syskonen hade det blifvit försoning, åtminstone till det yttre; kornetten sparade dock ej på hvassa ord, när helst han kunde få tillfälle att uttala dem. Nå ja, hon led icke mycket däraf, hon hade aldrig haft någon synnerlig kärlek för denne broder, som efter det fadern ingått nytt gifte och än mer efter hans död naturligen betraktade sig som familjens öfverhufvud och ville allt styra och regera. Inte heller var kärleken till systrarna så stor, mest höll hon dock utaf Eva Chatarina, fru Lindsfelt, som ständigt haft särskild omsorg för sina systrar, men som visserligen mycket ogillat hennes giftermål.

Det hade blifvit mörkt. Därute tindrade stjärnorna på det svartblå himlahvalfvet, och gårdens drifvor gnistrade i deras sken. Plötsligt hördes hundarnes glada skall, tunga steg ljödo från förstugan och följda af vinterköld trädde Samuel Persson och hans båda söner in i det upplysta köket.

»Guds fred i kväll, mor,» hälsade rusthållaren och ställde i hörnet vid dörren sin knöliga ekkäpp. Sönerna aftogo hans päls och mössa och lämnade sedan köket vid ett tecken af fadern.

»Jag kan hälsa dig från byn, mor,» fortsatte Samuel efter en stunds tystnad, »och nyheter har jag också att berätta, fastän icke äro de glada.»

»Hvad säger du, far? Det är väl aldrig något ledsamt med syster heller?»

»Jo mor, det är så att nådig frun på Tidersrum har dött i natt.»

»Eva Catharina, Eva Catharina,» suckade mor Hebbla med alla tecken till djup sorg, »tänk att hon är död! Nog var hon alltid god mot oss, och hon tog hand om våran halfbror Carl Ludvig, som hade han varit hennes eget barn.»

»Men högfärdig var hon,» genmälde rusthållaren. »En gång nedlät hon sig dock ända därhän, att låna pengar af mig, och inte begärde jag hvarken pant eller förskrifning, men jag ämnar bevaka min fordran vid boupptecknigen. Nå, mor, tror du det finns något testamente?»

Hans hustru nickade. »Ulrika har mer än en gång låtit mig förstå, att salig syster skulle lämna något skriftligt efter sig.»

»Hvad tror du det kan innehålla?»

»Inte vet jag, men Ulrika och Regina de få nog alltihop och efter dom Carl Ludvig.»

»Det vill säga så mycket som att du och Gregoriana bli arflösa för edra ofrälse och vanbördiga giftermål kantänka. Nå, jag är rik nog hennes pengar förutan, och så förnäm är jag, så inte grälar jag om dem. Men *en* vet jag, som icke kommer att ge sig till freds, och det är kornetten på Sommenäs.»

»Ja, käre far, med honom blir det säkert ett vådligt väsen. Om I inte har något däremot, så åker jag ned till Tidersrum i morgon bittida. Systrarna kunna nog behöfva min hjälp.»

»Släden skall stå för dörren så tidigt du vill och Per Gustaf kan köra. Du må ock stanna borta så länge dig lyster, om du blott sätter före pigan hennes göromål. Du skall få se att äfven kornetten kommer till Tidersrum i morgon. Nog lär han nu ha fått veta nyheten.»

Samtalet blef afbrutet. Dörren öppnades af drängen Anders och honom följde Stina, den rödkindade ladugårdspigan, som bar en spann nysilad mjölk. Mor Hebbla gick till sina hushållssysslor, grenljusen tändes, grötfatet, grisbogen och ölkannan sattes fram på bordet och så togo hela familjen och tjänarne plats på de hvitskurade bänkarne, sedan husfadern läst en kort bordsbön. När måltiden var undanstökad, gingo alla till hvila, och tidigt på nyårsdagens afton låg Örsgänges gårdsbyggnad mörk och tyst mellan de hvita, månbelysta träden.

3. PÅ STORA TIDERSRUM.

Ifrigt slamrande med en blank nyckelknippa vandrade fröken Ulrika fram och åter mellan skänken och linneskåpet i Tidersrums sal, där fröken Regina satt stilla och blid som vanligt i en af de stora fåtöljerna med händerna hopknäppta öfver sin näsduk. Fröken Ulrika hade mycket att styra med, ty nu hvilade hela omsorgen om hushållet på henne, och som hon hade ett liflig och häftigt sinnelag, fann hon ständigt orsaker till bekymmer och förargelse. I dag hade hon också särskilda skäl till oro. Allt emellanåt gick hon fram till fönstret och såg ut på flygelbyggnaden och gårdsplanen, hvars uppkörsväg krökte sig kring rundelen. Då hon förnam ljudet af bjällror, stannade hon kvar på sin utkik gömd bakom gardinen. Det var släden från Örsgänge, som kom, och fröken gick sin gäst till mötes i förstugan.

»Guds fred, syster Hebbla, och välkommen i våran stora bedröfvelse,» hälsade hon, flitigt torkande sina ögon.

»Guds fred igen! Ack ja, alla skola vi den vägen vandra! Men hvem kunde tänka att det skulle gå så fort med salig Eva Catharina,» suckade mor Hebbla och drog upp sitt handkläde ur kjortelsäcken.

»Nu ska syster stiga in till Regina och dricka en kopp kaffe,» sade fröken Ulrika och öppnade inbjudande dörren till salen. »Regina lilla, det var bara Hebbla, som kom.»

Den blinda räckte vänligt handen till hälsning, och mor Hebbla slog sig ned bredvid henne framför det ovala, blåmålade tebordet, under det att fröken Ulrika snurrade rundt rummet, tog fram duk och koppar ur skänken och gaf sina befallningar till pigan Maja, som ett ögonblick visade sitt rödgråtna ansikte i dörren till fröknekammaren.

»Ja, välkommen till oss i våran stora sorg,» sade den blinda fröken. »Eva Catharina var för oss alla den godaste syster. Ulrika lilla, du har väl skickat bud till Sommenäs?»

»Nej, det har jag inte brytt mig om,» genmälde fröken Ulrika med en knyck på nacken.

»Bevare oss, bevare oss,» jämrade sig fröken Regina och runkade på hufvudet, »bror Charles som är så lätt piquerad! Nog borde du ändå ha låtit honom veta . . . Eller hur, syster Hebbla, kan det inte anses mindre vänligt af oss att . . .»

»Prat!» afbröt fröken Ulrika. »Han kommer minsann tids nog. Och för resten vet han af sjukdomen, för salig Eva Catharina hade bud dit efter fläderté för några dagar sedan.»

Fröken Regina fortfor att skaka på hufvudet, föga tillfredsställd med systerns förklaring. Hon mumlade då och då för sig själf afbrutna meningar: »Borde vi inte . . . Salig syster skulle nog ha velat . . . Ja, friden är bäst . . .» Men då hon fick sin kaffekopp, försjönk hon åter i tystnad, och sedan var det fröken Ulrika, som underhöll konversationen.

»Ser du, Hebbla,» sade hon, »nog väntar jag att bror kornetten skall komma hit utan både bud och bref, och inte lär han bli nöjd med salig systers testamente. Du vet hurudan han är att tagas med. Ja, Gud nåde oss, stackars ensamma frun-

Verksammaste och mest styrkande näringsmedel för vuxna och barn. Med glänsande resultat förordadt af läkare-auktoriteter. Stärker nerverna och förhöjer kroppsbyggnadens alla delar.

SANATOGEN

Prospekt sändas gratis och franco genom Generalagenturen Josephson & Reteike, Göteborg. Erhålles å alla apotek och kemikalieaffärer. Tillverkare: BAUER & C:o., Berlin S.

timmer! Den snälle Carl Ludvig, som skulle vara vårt stöd, han är på Eksebo, och inte är han så företagsam för resten. Men det har jag sagt till Regina, att vi ge oss inte.»

»Ja,» genmälde mor Hebbla, »det var just hvad Samuel sade där hemma: 'Si den som inte kommer att ge sig till freds, det är kornetten.»

»Ska vi gå öfver till andra byggningen och se på salig syster,» föreslog fröken Ulrika, när kaffet var drucket. »Hon ligger ännu i sängkammaren, men förstugukammaren är iordningställd till likrum. Kära Regina, om du nödvändigt vill gå med, så kan ju Maja sätta på dig kappan och ytterkängorna.»

Fröken Regina förklarade, att hon skulle stanna där hon var, om söta Ulrika önskade det, men eljes ville hon nog bra gärna se, d. v. s. klappa salig syster, innan salig syster flyttade ur sängkammaren.

Resultatet af öfverläggningen blef, att alla tre iklädda sina ytterplagg vandrade öfver den snöhöljda gården till flygelbyggnaden. Men när de kommit dit, stannade fröken Ulrika på trappan för att lyssna.

»Jag tycker mig höra bjällror,» sade hon.

»Bevare oss, bevare oss, Ulrika lilla! Tänk om det nu är bror Charles, som arriverar och inte vet att salig syster är död!»

»Ja, snälla Regina, då får han ju strax veta det,» genmälde fröken Ulrika och knyckte åter på nacken.

Mor Hebbla ledde Regina in i förmaket och fram till den brunrandiga sängsoffan. Det blef inte af att genast gå in till den döda, efter som fröken Ulrika ville stanna kvar nere i förstugan för att öfvertyga sig om, huruvida det annalkande ekipaget var från Sommenäs. Snart varseblef hon en liten brunraggig häst dragande en släde med en linhårig körsven och ett kort, bredt bylte, som vid framkomsten till trappan trillade sig ur åkdonet.

Vid åsynen af detta bylte kände sig fröken Ulrika fullkomligt lugn och drog sig tillbaka till förmaket, öfverlämnande åt Maja att taga mot gästen.

»Kära Regina,» sade hon, »det var bara änkepastorskan.»

»Gud vare lof,» suckade Regina med synbar lättnad, »men du skall se, han kommer nog, han kommer nog.»

Sedan änkepastorskan Vigina befriats från pälsen och åtskilliga långschalar, inträdde hon i förmaket, där hon blef hjärtligt välkomnad. Men den nye gästen hade nätt och jämt hunnit börja med att beklaga sorgen, då ljudet af bjällror åter satte oro i lägret. Denna gång var det bara pastor Nils Herzelin, som kom för att göra sin vanliga nyårsuppvaktning.

»Min nådigaste fröken Ulrika, tillåt mig att önska ett godt nytt år och hälsa och frid, jaha frid! — Si på den goda fröken Regina! Allt godt och välsignadt, godaste fröken! — Hur står det till med fru änkepastorskan, är gikten svår? — God dag, god dag, mor Hebbla, tackar så mycket för den granna julosten! — Men hur är det med nådig frun? Är hon alltjämt klen till hälsan?»

Fröken Ulrika torkade sina ögon och underrättade pastorn om fru Lindfelts död.

»Ack, är salig frun hädangången! Och jag som ingenting hört! Beklagar sorgen, nådiga fröknarna beklagar sorgen!»

Under det att pastor Herzelin, läggande sitt ansikte i de mest allvarliga veck, utbredde sig öfver all lifvets fåfänglighet, nalkades med snabb fart på vägen från Sounnenäs en tvåspänd kursläde, i hvilken sutto välborne herr kornetten Charles Du Rietz med sin fru friherrinnan Eva Cronhielm och sonen Gustaf, page vid det kungliga hofvet.

Ett rykte om fru Lindfelts död hade samma dag nått Sounnenäs och försatt dess alltid hetlefrade herre i eld och lågor. Han önskade af vissa skäl att vara vid systerns dödsbädd och hyste, trots ryktet, ett svagt hopp att hinna fram, medan hon ännu var vid lif. Hur än hästarne trafvade, svor han dock öfver den tröga farten.

Fru friherrinnan, som i vanliga fall just ej såg ut att vara rädd af sig, kröp ihop i sitt hörn af släden. Sonen lyssnade till sin faders utgjutelser med ungdomlig likgiltighet i det glada medvetandet att icke denna gång vara föremålet.

Den angenäma färden nådde sitt slut, ekipaget svängde fram till trappan på Stora Tiderum, och Maja kom högtidlig och rödögd de anländande till mötes.

(Forts.)

TEATER OCH MUSIK.

NORSKA NATIONALTEATERN. »Keiser og Galilæer», Ibsens mäktiga idédrama, hvari den antika och den kristna världens åskådningar häftigt brytas mot hvarandra, gafs i en praktfull scenisk gestaltning, som intygar, att den norska nationalscenen äfven på detta område kan räknas till rangscenerna. Däremot stod själfva utförandet näppeligen i nivå med hvad de högt värderade artisterna åstadkommit på det modärna dramats område. Det föreföll som om den Ibsenska diktens fjällformationer varit alltför väldiga till och med för deras krafter. Emellertid fanns det godt om glöd och energi i utförandet och enstaka scener gåfvos förträffligt.

De stora och svåra folkscenerna med sitt illusoriska larm och sina naturtrogna grupperingar skänkte förnyade vittnesbörd om teaterchefen Björnsons intelligenta regie.

»Laboremus» och »Paa Storhove», Björnstjerne Björnsons senaste dramatiska dikter, bekransa ej sin skald med någon ny lager, ty i dessa lamentationer om det sinnligt-dämoniska i kvinnonaturen såsom en fiende till allt sundt och utvecklingsbefordrande arbete »merkt man die Absicht und wird verstimmt». De norska artisterna gjorde emellertid underverk. De göto mänskligt fullblodigt lif i dessa underliga varelser, så att verklighetstonen blef illuderande och den Björnsonska poesien äfven här, trots allt grums, kom till sin rätt.

De båda fördärfbringande kvinnotyperna framställdes, Lydia i »Laboremus» af fru *Wettergreen* och Maria i »Paa Storhove» af fru *Dybwad*. Fru Wettergreen tolkade sin uppgift med en farligt bedårande charme i diktion och rörelser och med en inifrån kommande egoistisk värme, om den djärfva paradoxen tillåtes, som gjorde hennes personlighet fullt trovärdig. Fru Dybwad hade jämväl som den af ett sällsynt dåligt materiel hopfogade Maria tillfälle att visa hela mångsidigheten och fyndigheten i sin konst. Aftonen var odisputabelt artisternas.

Som slutnummer i raden af intressanta premiärer gafs Gunnar Heibergs starkt satiriska ungdomsverk »Tante Ulrikke», hvari fru *Dybwad* med sant artistskap framställde en af dessa människotyper, som under ett komiskt och vanställdt yttre dölja en storsinnad och rik själ, inför hvilken den putsade korrektheten på det futtigaste krymper ihop. Tredje akten med socialistmötet i utkanten af Kristiania var ett stycke äkta och gripande konst, djärf och glödande sprungen ur författarens bröst och inspireradt återgifven på scenen.

Det blef därför till en kraftig känsla hos publiken, då ridån föll öfver sista aktens etsande repliker och de starka applåderna ekade mot operasalongens tak och väggar, att denna premiär, liksom den första och samtliga de öfriga upprullat ett stycke djup, hängifvenhetsstark konst — resultatet af de norska diktarnes samhörighet med sitt land och de norska skådespelarnes samhörighet med sina diktare. Det är den lärdom vi inhämtat af den norska nationalteaterns besök i Stockholm de oförgätliga juniveckorna 1903 och som vi främst böra bevara.

HYLINS
Violtvål 612

HYLINS
Liljekonvaljedoft

KÖKSALMANACK

Redigerad af

ELISABETH ÖSTMAN,
Inneh. af Elisabeth Östmans Husmodershurs i Stockholm.

FÖRSLAG TILL MATORDNING FÖR
VECKAN 21—27 JUNI 1903.

Söndag: Klar buljong med grönsaker; graflax; persiljespäckad lamstek med spritärter; rabarberkompott med vispad grädde.

Måndag: Bräckt skinka med spenat; sur mjölk med pepparkakor.

Tisdag: Hachis på får (rester från söndag) med förlorade ägg; fruktsoppa.

Onsdag (Midsommardagen): Sparrispuré; stekt fylld svincarré; strutar med kräm.

Torsdag: Norska kotletter med brynt potatis och konserverade ärter; lingonsylt med gräddmjölk.

Fredag: Grönsoppa med mjölk; fattiga riddare med sylt.

Lördag: Kokt sik med gräslöksås och potatis; risgrynspudding med saftsås.

RECEPT.

Persiljespäckad lamstek (f. 6 pers.). 3 kg. lamstek, 3 msk. smör (60 gr.), 1 knippa persilja, ½ msk. salt, ¼ tsk. hvitpeppar, 1 lit. kokande buljong eller vatten.

Sås: 1 msk. smör (20 gr.), 2 msk. mjöl, köttjus, salt, hvitpeppar, (socker).

Beredning: Läggen hugges af och köttet tvättas med en duk doppad i hett vatten. Persiljan sköljes, rensas och hackas fint samt blandas med en matsked af smöret. Fårsteken späckas i jämna täta rader med persiljesmöret. Resten af smöret upphettas i en långpanna, steken lägges i och brynes väl på alla sidor i ugn, hvarefter den saltas och peppras. Steken öfveröses och spädes omkring hvar tionde minut med den kokande buljongen eller vattnet. Till stekningen åtgår omkring 1½ timme. Till såsen fräsas smör och mjöl, köttjusen silas och skummas väl samt tillsättes litet i sänder under flitig rörning, och såsen får koka 10 minuter, hvarefter den afsmakas.

Rabarberkompott (f. 6 pers.). Till sockerlagen: 250 gr. toppsocker, 1½ dcl. vatten. ½ kg. skuren rabarber, (¼ gr. vanilin).

Beredning: Af sockret och vattnet kokas en klar lag. Rabarberstjälkar af mellanstorlek äro bäst. Den yttersta hinnan afdrages, och stjälkarna skäras i 3 cm. långa bitar, som vägas. De sköljas hastigt, få väl afrinna, nedläggas i sockerlagen och få koka mjuka, hvarefter de upptagas med hålslef och läggas i kompottskålen. Lagen kokas därefter, tills den blir simmig och hälles öfver rabarbern. Om så önskas tillsättes litet vanilin. Den serveras kall med vispad grädde.

Hachis på får (f. 6 pers.). 1 kg. benfri fårstek (rester). 1 msk. fint hackad portugisisk lök, 2 msk. smör (40 gr.), 3 msk. mjöl, 4 dcl. buljong kokt på stekbenen, peppar, salt, 1 äggula, 1 dcl. tjock grädde.

Beredning: Köttet skäres i fina tärningar. Löken fräses i smöret, hvarefter mjölet iröres och buljongen jämte kryddorna tillsättas. Såsen får därefter under rörning koka i 10 minuter, hvarefter köttet ilägges. Stufningen afredes med den uppvispade äggulan och grädden och får därefter sjuda samt upplägges på varmt serveringsfat och garneras med förlorade ägg.

Sparrispuré (f. 6 pers.). 425 gr. färsk sparris, ½ msk. smör (10 gr.), 1 msk. mjöl, 2 lit. buljong, salt, hvitpeppar, socker, 1 äggula, 1 dcl. tjock grädde.

Beredning: Sparrisen skrapas, huvudena aftagas och förvällas samt läggas i soppskålen. Sparrisstjälkarne skäras i bitar, förvällas i saltadt vatten och få afrinna. Smöret och mjölet sammanfräsas, buljongen tillsättes, sparrisen ilägges och får sakta koka, tills den är mjuk. Soppan passeras, hälles tillbaka i kitteln och får ett uppkok samt afsmakas med kryddorna och afredes med den uppvispade äggulan och grädden. Soppan hälles i soppskålen och serveras med sparrisknopparne.

Norska kotletter (f. 6 pers.). 4 hg. finhackadt buljongskött, 1 hg. benfritt oxkött, ½ hg. späck, 1 ägg, 2 kkpr. gräddmjölk, 2 msk. stötta skorpor, 1 liten rödlök, ½ msk. smör (10 gr.) till löken, 2 tsk. salt, ¼ tsk. hvitpeppar, ¼ tsk. ingefära.

Tillpanering: 1 ägg, 1 kkp. stötta skorpor.

Till stekning: 4 msk. smör (80 gr.).

Beredning: Oxköttet tvättas med en duk, doppad i hett vatten, skäres i tärningar och drifves tillika med späcket tre gånger genom köttkvarn och blandas med det finhackade buljongsköttet. Därefter tillsättes det uppvispade ägget, gräddmjölken och kryddorna, och färsen arbetas omkr. 20 min. Rödlöken skalas och förvälles, hackas fint och fräses i smöret samt tillsättes sist i köttfärsen. Af färsen formas små kotletter i form af hjärtan, hvilka penslas med uppvispadt ägg och beströs med stötta skorpor. Kotletterna stekas hastigt i smöret, uppläggas på varmt serveringsfat och serveras helst med brun sås och ärter.

Risgrynspudding (f. 6 pers.). 2 kkpr. risgryn, 2½ lit. mjölk, 2 msk. kallt smör (40 gr.), 3 ägg, 4 msk. socker, 1 tsk. salt, 10 bittermandlar, 1 kkp. vanliga russin.

Till formen: ½ msk. smör (10 gr.), 2 msk. stötta skorpor.

Beredning: Grynen skållas i kokande vatten, påsättas i den kokande mjölken och få under rörning koka omkring 2 tim. eller tills grynen äro mjuka. Gröten upphälles, och det kalla smöret tillsättes genast. När gröten kallnat, iröras de uppvispade äggen, sockret, saltet, den aftorkade samt rifna mandeln och de förvällda samt urkärnade russinen. Massan hälles i smord och brödbeströdd form och gräddas i ugn i ordinär ugnsvärme omkr. ¾ tim. Puddingen serveras med saftsås eller sylt.